

Zhodnocení současného stavu udržitelného turismu v Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty

Natalia Zelenková

Bakalářská práce
2025

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví

Akademický rok: 2024/2025

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Natalia Zelenková
Osobní číslo:	M21917
Studijní program:	B0413A050024 Ekonomika a management
Specializace:	Ekonomika a management veřejné správy a regionálního rozvoje
Forma studia:	Kombinovaná
Téma práce:	Zhodnocení současného stavu udržitelného turismu v Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Zpracujte literární rešerši na téma regionálního rozvoje v souvislosti s udržitelným cestovním ruchem.

II. Praktická část

- Analyzujte pohled zástupců vybraných obcí na rozvoj udržitelného cestovního ruchu v Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty.
- Vyhodnoťte závěry analýzy a navrhněte doporučení v kontextu udržitelného rozvoje cestovního ruchu ve vybraných obcích.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BERÁNEK, Jaromír. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-271-9361-5.
BLAŽEK, Jiří a UHLÍŘ, David. *Teorie regionálního rozvoje: nástín, kritika, implikace*. Vydání třetí. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2020. ISBN 978-80-246-4566-7.
EPLER WOOD, Megan. *Sustainable tourism on a finite planet: environmental, business and policy solutions*. Abingdon, Oxon: Routledge, 2017. ISBN 978-1-315-43978-5.
HUGHES, Michael; WEAVER, David a PFORR, Christof. *The practice of sustainable tourism: resolving the paradox*. Taylor & Francis Group, 2015. ISBN 978-0-415-66248-2.
VEBER, Jaromír a ŠVECOVÁ, Lenka. *Udržitelnost a udržitelný management*. Praha: Grada, 2023. ISBN 978-80-271-0897-8.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Eliška Kozubíková, Ph.D.**
Ústav financí a účetnictví

Datum zadání bakalářské práce: **10. února 2025**
Termín odevzdání bakalářské práce: **23. května 2025**

L.S.

doc. Ing. Michal Pilík, Ph.D.
děkan

doc. Ing. Petr Novák, Ph.D.
garant studijního programu

Ve Zlíně dne 10. února 2025

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění bez ohledu na výsledek obhajoby;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- jedno vyhotovení bakalářské práce v listinné podobě bude ponecháno Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně k uložení;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá; neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že

- jsem na bakalářské práci pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem řádně citoval(a), v případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor
- odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné

Ve Zlíně, dne

.....
podpis autora

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou udržitelného turismu ve vybraných obcích na území Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty. Cílem práce je analyzovat přístup vybraných obcí v CHKO Bílé Karpaty k rozvoji udržitelného cestovního ruchu. Výzkum je založen na kvalitativní metodě polostrukturovaných rozhovorů se starosty pěti obcí. Výsledky ukazují, že pokud obce rozvíjí cestovní ruch, upřednostňují jeho udržitelnou formu. Identifikovány jsou přínosy i problémy, včetně nedostatečné infrastruktury a informovanosti návštěvníků. Na základě zjištění jsou navržena konkrétní opatření, například edukační web s QR kódy a podpora regionální propagace.

Klíčová slova: turismus, udržitelný turismus, Chráněná krajinná oblast Bílé Karpaty, ochrana přírody, kvalitativní výzkum

ABSTRACT

This bachelor thesis focuses on sustainable tourism in selected municipalities of the White Carpathians Protected Landscape Area. The aim of this thesis is to analyze the approach of selected municipalities in the White Carpathians Protected Landscape Area to the development of sustainable tourism. The research is based on qualitative semi-structured interviews with the mayors of five municipalities. The findings show that if tourism is being developed, municipalities prefer its sustainable form. The study identifies both benefits and challenges, including insufficient infrastructure and limited visitor awareness. Based on the findings, specific measures are proposed, such as an educational website with QR codes and improved regional promotion.

Keywords: tourism, sustainable tourism, White Carpathians Protected Landscape Area, nature conservation, qualitative research

Ráda bych poděkovala vedoucí své bakalářské práce Ing. Elišce Kozubíkové, Ph.D., za odborné vedení, cenné rady a vstřícný přístup během zpracování práce.

Velké poděkování patří také mé rodině a příteli za podporu, trpělivost a povzbuzení po celou dobu studia.

OBSAH

ÚVOD.....	11
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE.....	12
I TEORETICKÁ ČÁST.....	13
1 CESTOVNÍ RUCH	14
1.1 CESTOVNÍ RUCH A JEHO VLIV NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	17
1.2 SOCIÁLNÍ A KULTURNÍ VLIV CESTOVNÍHO RUCHU	18
2 UDRŽITELNÝ CESTOVNÍ RUCH.....	19
2.1 VYMEZENÍ POJMU UDRŽITELNÝ CESTOVNÍ RUCH.....	19
2.2 PRINCIPY UDRŽITELNÉHO CESTOVNÍHO RUCHU	19
2.3 UDRŽITELNÝ MANAGEMENT.....	20
3 REGIONÁLNÍ ROZVOJ	21
3.1 DEFINICE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE	21
3.2 REGIONÁLNÍ ROZVOJ A CESTOVNÍ RUCH.....	21
3.3 REGIONÁLNÍ ROZVOJ A OCHRANA PŘÍRODY	22
3.4 NÁSTROJE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE VE VENKOVSKÝCH OBLASTECH ČR	23
4 CHARAKTERISTIKA BÍLÝCH KARPAT	25
4.1 GEOGRAFIE BÍLÝCH KARPAT	25
4.2 SPRÁVA CHKO BÍLÉ KARPATY	26
4.2.1 Cestovní ruch	26
4.2.2 Financování a dotační programy	27
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	29
5 KVALITATIVNÍ ŠETŘENÍ NÁZORŮ STAROSTŮ VYBRANÝCH OBCÍ CHKO BÍLÉ KARPATY K DOPADŮM A ROZVOJI UDRŽITELNÉHO CESTOVNÍHO RUCHU.....	30
5.1 TVAROŽNÁ LHOTA	30
5.1.1 Přepis rozhovoru	31
5.1.2 Shrnutí rozhovoru.....	33
5.1.3 Dopady na životní prostředí	33
5.1.4 Ekonomické dopady	33
5.2 MALÁ VRBKA	33
5.2.1 Přepis rozhovoru	34
5.2.2 Shrnutí rozhovoru.....	35
5.2.3 Dopady turismu na životní prostředí.....	35
5.2.4 Ekonomické dopady turismu.....	35
5.3 TASOV.....	36
5.3.1 Přepis rozhovoru	36
5.3.2 Shrnutí rozhovoru.....	38

5.3.3	Dopady turismu na životní prostředí	38
5.3.4	Ekonomický dopad na turismus	38
5.4	LIPOV	38
5.4.1	Přepis rozhovoru.....	38
5.4.2	Shrnutí rozhovoru.....	41
5.4.3	Dopady na životní prostředí	41
5.4.4	Dopady na ekonomiku obce	41
5.5	LOUKA	41
5.5.1	Přepis rozhovoru.....	41
5.5.2	Shrnutí rozhovoru.....	43
5.5.3	Dopady turismu na životní prostředí	43
5.5.4	Ekonomické dopady turismu v obci.....	43
6	ZHODNOCENÍ ANALÝZY A INTERPRETACE ZÁVĚRŮ	44
7	DOPORUČENÍ PRO OBCE	51
7.1	ZAJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNÉHO ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ.....	51
7.2	EDUKACE TURISTŮ	51
7.3	PODPORA MÍSTNÍHO PODNIKÁNÍ	53
7.4	PODPORA EKOLOGICKÝCH PROJEKTŮ	53
7.5	AKTIVNÍ VYUŽÍVÁNÍ DOTAČNÍCH PROGRAMŮ.....	54
7.6	POSILOVÁNÍ SPOLUPRÁCE MEZI OBCEMI	54
7.7	PROPAGACE REGIONU	55
	ZÁVĚR.....	57
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	58
	SEZNAM OBRÁZKŮ	61
	SEZNAM TABULEK.....	62
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	63
	SEZNAM PŘÍLOH.....	64

ÚVOD

Cestovní ruch představuje jedno z klíčových odvětví, které má významný vliv na ekonomiku, zaměstnanost a rozvoj regionů. Zároveň toto odvětví způsobuje sociální a environmentální dopady. v této souvislosti se v posledních letech stále více prosazuje koncept udržitelného turismu. Cílem udržitelného turismu je nalézt rovnováhu mezi ekonomickými přínosy cestovního ruchu, ochranou přírody a kvalitou života místních obyvatel.

Tato bakalářská práce se věnuje analýze současného stavu udržitelného turismu ve vybraných obcích na území Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty. Toto území je charakteristické svou pestrou krajinou, cenné přírodní lokality a kulturní tradice. To naznačuje potenciál pro rozvoj turismu. Cílem práce je zjistit, jak obce vnímají dopady cestovního ruchu na životní prostředí a místní ekonomiku, a jaké nástroje a opatření využívají.

V rámci této analýzy chci zjistit, jak vybrané obce v CHKO Bílé Karpaty vnímají pojem udržitelného turismu, jaké opatření a strategie obce využívají k řízení turismu, jestli aktivně spolupracují s okolními obcemi a dalšími aktéry.

Očekávaným přínosem práce je zanalyzování aktuální situace ve vybraných obcích na území CHKO Bílé Karpaty a doporučení návrhů, které by mohly podpořit udržitelný rozvoj turismu v souladu s principy udržitelnosti.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cílem práce je analyzovat přístup vybraných obcí v CHKO Bílé Karpaty k rozvoji udržitelného cestovního ruchu. Tato práce se dále zaměřuje na zjištění, jak vybrané obce definují pojem udržitelný turismus, jaké přínosy a problémy přináší, jaká opatření využívají k jeho řízení, a nakonec navrhnout doporučení ke zlepšení aktuálního stavu udržitelného turismu v souladu s principy udržitelného rozvoje.

Teoretická část obsahuje literární rešerši odborných domácích i zahraničních zdrojů, které se zaměřují na cestovní ruch, udržitelný rozvoj, regionální politiku a charakteristiku Bílých Karpat. Dále se také zabývá ekonomickými a environmentálními dopady cestovního ruchu a principy udržitelného cestování.

Praktická část práce využívá kvalitativní metodu výzkumu ve formě polostrukturovaných rozhovorů. Rozhovory jsou vedeny se starosty pěti vybraných obcí na území CHKO Bílé Karpaty. Do výběru jsou zahrnuty jak obce s nižší frekvencí turismu, tak obce s vyšší frekvencí turismu. Rozhovory proběhnou osobně s předem připravenými otázkami, které se týkaly témat jako vnímání udržitelného turismu, negativní a pozitivní dopady na turismus, využívání dotačních programů a spolupráci s okolními obcemi.

Pro zpracování dat je zvolena obsahová analýza. Jedná se o kvalitativní metodu, která umožňuje systematicky procházet výpovědi respondentů, identifikovat opakující se témata a významy a následně je rozdělit do tematických kategorií. v této práci byla obsahová analýza použita k třídění odpovědí podle oblastí, jako jsou například ekonomické dopady, environmentální vlivy, vnímání místních obyvatel nebo specifická opatření jednotlivých obcí.

I TEORETICKÁ ČÁST

1 CESTOVNÍ RUCH

Následující kapitola se zaměřuje na cestovní ruch a jeho význam. Nejprve je uvedena definice cestovního ruchu. Následně je představeno členění cestovního ruchu podle různých kritérií. Další část se soustředí na ekonomický význam cestovního ruchu, včetně jeho dopadů na ekonomiku a zaměstnanost. Součástí kapitoly je popis pozitivních a negativních vlivů cestovního ruchu na životní prostředí. Závěr kapitoly se zabývá sociálními a kulturními vlivy na komunity a jejich rozvoj.

Definování cestovního ruchu je důležitým aspektem pro pochopení jeho významu. Ve 20. století vzniklo nespočet různých definic cestovního ruchu. Jedna z významné a mezinárodně uznávané definice pochází z roku 1991. Během mezinárodní konference o statistice cestovního ruchu, pořádanou United Nations World Tourism (UNWTO) v Ottawě, se na této definici shodlo 250 zástupců z 91 zemí (Beránek, 2016, s. 15).

Dle této definice je „*cestovní ruch činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí, a to na dobu kratší, než je stanovena, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě.*“ (Beránek, 2016, s.15).

Cestovní ruch můžeme členit podle různých kritérií. v této části se zaměříme na nejčastěji používané členění.

- **Geografické kritérium rozlišuje** domácí cestovní ruch a zahraniční cestovní ruch.
- **Kritérium účelu cesty zahrnuje** volnočasové cesty, obchodní cesty a návštěvy přátel a rodiny.
- **Kritérium způsobu zajištění služeb** rozděluje cestovní ruch na organizovaný a neorganizovaný.
- **Kritérium počtu návštěvníků** rozlišuje individuální a skupinový cestovní ruch.
- **Kritérium délky trvání cesty** se dělí na jednodenní a delší cesty.
- **Sezónní kritérium** rozlišuje sezónní, nesezónní a celoroční cestovní ruch.
- **Kritérium věku účastníků** zahrnuje cestovní ruch dětí, mládeže a seniorů (Kotíková a Schwartzhoffová, 2017).

V roce 1991 se na konferenci v Ottawě sjednotila základní terminologie související s cestovním ruchem. Pro účely statistického sledování bylo nutné přesně definovat kategorie **účastníků cestovního ruchu**.

- **Stálý obyvatel (resident)** v domácím cestovním ruchu označuje osobu, která v daném místě pobývá alespoň šest po sobě jdoucích měsíců před danou cestou na jiné místo, kde zůstává méně než šest měsíců. V mezinárodním cestovním ruchu se za rezidenta považuje osoba, která v určité zemi žije minimálně jeden rok před odjezdem do jiné země na dobu kratší než jeden rok.
- **Návštěvník (visitor)** je osoba cestující do jiné země nebo na jiné místo ve své zemi mimo své bydliště na dobu kratší než jeden rok (v případě domácího cestovního ruchu méně než šest měsíců), přičemž hlavním účelem cesty není výdělečná činnost v navštívené destinaci.
- **Turista (tourist)** je návštěvník, který v místě pobytu stráví alespoň jednu noc.
- **Výletník (excursionist)** je návštěvník, jehož cesta trvá méně než 24 hodin, a který v navštíveném místě nepřenocuje (Beránek, 2016).

Cestovní ruch má významné ekonomické dopady. Můžeme rozlišovat mezi ekonomickými dopady přímými a nepřímými. Přímé ekonomické dopady zahrnují příjmy, které přímo souvisejí s činnostmi v oblasti cestovního ruchu. Řadíme sem provoz ubytovacích zařízení nebo cestovních kanceláří. Nepřímé dopady se projevují například v odvětvích jako je zemědělství či rybolov, kdy místní farmáři a rybáři zásobují hotely a restaurace surovinami (Kotíková a Schwartzová, 2017). Tím se ukazuje, že cestovní ruch má dopad nejen na odvětví přímo s ním související, ale také má širší ekonomický dopad.

Ekonomickou výkonnost cestovního ruchu můžeme sledovat dle hrubého domácího produktu (HDP). Podle Českého statistického úřadu je HDP „peněžním vyjádřením celkové hodnoty statků a služeb nově vytvořených v daném období na určitém území, používá se pro stanovení výkonnosti ekonomiky.“ (ČSÚ, 2024).

Před pandemií COVID – 19 tento sektor zaznamenával stabilní růst, přičemž v roce 2019 přinesl do ekonomiky 166,5 miliard Kč, což odpovídalo 2,9 % HDP. Pandemie však způsobila výrazný pokles, kdy v roce 2020 příjmy klesly na 85,8 miliardy Kč. S postupným oživením v dalších letech došlo ke zvýšení na 150,8 miliardy Kč v roce 2022, což odpovídalo 2,2 % HDP. To nám ukazuje na stále probíhající proces obnovy. Obnova

mezinárodního cestovního ruchu probíhá postupně, avšak budoucí vývoj závisí na ekonomických a geopolitických faktorech. Česká republika proto očekává, že mezinárodní cestovní ruch dosáhne předpandemických úrovní až v roce 2026 (OECD, 2024).

Satelitní účet cestovního ruchu (TSA) je rozšířením národních účtů, které umožňují přesnější měření ekonomického přínosu cestovního ruchu. Přestože turistické výdaje a související služby jsou součástí ekonomické aktivity země, cestovní ruch není v tradičních statistikách evidován jako samostatné odvětví. TSA proto přeskupuje stávající data z národních účtů, cestovních průzkumů a statistik zaměstnanosti tak, aby bylo možné vyčíslit jeho podíl na HDP, obchodní bilanci a zaměstnanosti. Poskytuje tak standardizovaný rámec pro analýzu a srovnání cestovního ruchu s ostatními sektory ekonomiky, což napomáhá efektivnějšímu rozhodování a strategickému plánování (Dwyer et al., 2020).

TSA vzniká na základě metodického rámce, který vznikl díky spolupráci Statistické divize (UNSD), Světové organizace cestovního ruchu (UNWTO), organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) a Eurostatu, statistického úřadu Evropské Unie. (ČSÚ, 2021).

Cestovní ruch přispívá k ekonomickému růstu tím, že zvyšuje regionální příjmy, rozšiřuje nabídku pracovních míst a podporuje rozvoj souvisejících sektorů služeb. Zároveň napomáhá rozvoji a modernizaci infrastruktury v turistických atraktivních oblastech, což přináší prospěch jak místním obyvatelům, tak návštěvníkům. Pro udržitelný ekonomický přínos cestovního ruchu je však nezbytné zajistit rovnoměrný rozvoj, aby nedocházelo k přílišné závislosti na sektoru služeb. Klíčovou roli proto hraje provázanost systému (Beránek, 2016).

Cestovní ruch je významným sektorem, který se podílí na vytváření pracovních míst. Je úzce spojen také s řadou dalších oblastí, jako jsou ekonomika, doprava, obchod, kultura, stavebnictví a další. Díky multiplikačním efektům lze cestovní ruch přiřadit mezi obory, které vytváří celosvětově nejvíce pracovních příležitostí (Beránek, 2016). Dopady pandemie se výrazně promítly i do zaměstnanosti v cestovním ruchu. v roce 2019 pracovalo v tomto odvětví 239 500 osob v České republice, což představovalo 4,4 %. v důsledku pandemie klesl počet pracovníků na 215 000 v roce 2021, kdy cestovní ruch zaměstnával 4,0 % z celkové zaměstnanosti v tomto sektoru. Postupné oživení vedlo v roce 2022 k růstu na 225 000 zaměstnaných osob, tedy 4,1 %, což znamenalo nárůst o 4,8 % oproti nejhoršímu období pandemie (OECD, 2024).

1.1 Cestovní ruch a jeho vliv na životní prostředí

Cestovní ruch má významný vliv na životní prostředí, jelikož využívá zdroje, které jsou vzácné a omezené. z tohoto důvodu je klíčové zabránit jejich vyčerpání anebo celkové ztrátě. Jedním z možných řešení je regulace využívání těchto zdrojů s cílem zajistit jejich udržitelnost. Ochrana přírodního a kulturního dědictví bývá často zajišťována prostřednictvím budování přírodních parků nebo omezování vstupu do hodnotných kulturních památek (Holešinská, 2012).

Cestovní ruch zasahuje do životního prostředí pozitivními, ale i negativními vlivy.

Pozitivní vlivy:

- **Ekonomická podpora** poskytuje finanční prostředky, které mohou být využity k ochraně přírodních zdrojů, biodiverzity a kulturního dědictví, a zároveň přispívají k jejich obnově a dlouhodobé udržitelnosti.
- **Legislativní a etické standardy** posilují a podporují uplatňování mezinárodních, regionálních i národních právních předpisů, etických kodexů a norem, což vede k ekologicky odpovědnému chování a efektivnější ochraně přírodního bohatství.
- **Vztah k přírodě a kultuře** se prohlubuje prostřednictvím turismu, který podporuje povědomí, respekt a vazby k přírodě, kulturním hodnotám a historickému dědictví, a zároveň přispívá k mezikulturnímu porozumění mezi různými národy a etnickými skupinami (Kotíková a Schwartzhoffová, 2017).

Negativní vlivy:

- **Spotřeba vody** je u turistů obvykle vyšší než u místních obyvatel, velké množství vody se spotřebovává také při údržbě golfových hřišť, bazénů a aquaparků.
- **Spotřeba energie** v oblasti cestovního ruchu neustále stoupá a její závislost na fosilních palivech má značný vliv na globální emise skleníkových plynů.
- **Odpad** zůstává vážným problémem cestovního ruchu, protože recyklace a celkové zpracování odpadu jsou v mnoha destinacích stále nedostatečně rozvinuté.

- **Biologická rozmanitost** je negativně ovlivněna nekontrolovaným rozvojem cestovního ruchu, který způsobuje rozsáhlé škody na přírodě. Často dochází k ničení přírodních oblastí, aby se uvolnilo místo pro novou infrastrukturu, ubytovací zařízení a turistické atrakce (Wood, 2017).

1.2 Sociální a kulturní vliv cestovního ruchu

Podle Holešinské (2012) má přímý i nepřímý kontakt mezi návštěvníky a rezidenty destinace dopad na sociální a kulturní oblast cestovního ruchu. Tyto dopady lze rozdělit na pozitivní a negativní. Mezi pozitivní dopady patří zejména zlepšení infrastruktury a rozvoj místních služeb, které mohou využívat jak turisté, tak místní obyvatelé. Důležitým přínosem je také edukace o cizích kulturách, která podporuje vzájemné porozumění.

Naopak jedním z negativních dopadů je vliv na morálku místních obyvatel. To znamená např. vyšší kriminalitu. Dalším negativním vlivem je komercializace tradic dané destinace, kdy přichází o svou původní identitu (Holešinská, 2012). v této souvislosti Wood (2016) upozorňuje, že vnější vlivy mohou během jedné či dvou generací výrazně ovlivnit kulturu a snížit zájem o tradiční zvyky a dovednosti. Dochází tak k riziku komodifikace kultury, kde jsou například tance, příběhy nebo řemesla nabízeny turistům k prodeji bez skutečného porozumění. Pokud se tyto tradice začnou provádět primárně pro turisty, jejich původní význam postupně vymizí, přičemž obnova autentické hodnoty a respektu k těmto tradicím je proces, který může trvat celé generace (Wood, 2016).

2 UDRŽITELNÝ CESTOVNÍ RUCH

Tato kapitola se zaměřuje na problematiku udržitelného cestovního ruchu a jeho definici s klíčovými principy. Nejprve vymezuje samotný pojem udržitelného cestovního ruchu. Následně se věnuje jeho hlavním principům, které zahrnují environmentální, ekonomické a sociokulturní aspekty. Kapitola se také zaměřuje na udržitelný management. V závěru popisuje společenskou odpovědnost firem, která ovlivňuje směřování udržitelného cestovního ruchu.

2.1 Vymezení pojmu udržitelný cestovní ruch

Za udržitelný cestovní ruch můžeme považovat ten, který bere v úvahu své budoucí a současné environmentální, ekonomické a sociální dopady, ale stále se snaží udržet v rovnováze s potřebami návštěvníků, životního prostředí a obyvatelů destinací (UNWTO, 2025).

Udržitelnost v kontextu životního prostředí je dnes často spojováno především s ochranou přírody. Zahrnuje aktivity, které chrání přírodní zdroje před vyčerpáním, minimalizuje znečištění, podporují ekologickou rovnováhu a zajišťují zachování kvality života na Zemi (Veber a Švecová, 2023).

Historie udržitelného cestovního ruchu sahá do 80. let 20. století. Je to výsledek propojení principů udržitelného rozvoje a rozvoje cestovního ruchu. Zvýšené povědomí o vlivu lidských aktivit na ekologické procesy a poznání, že stabilní přírodní systémy jsou nezbytné pro zachování života, vedly k rostoucí potřebě udržitelného rozvoje. Avšak otázky ohledně uplatňování principů udržitelného rozvoje, zůstávají stále předmětem intenzivních diskuzí na lokální, národní i globální úrovni (Hughes, Weaver a Pforr, 2015).

2.2 Principy udržitelného cestovního ruchu

Hlavní principy udržitelného cestovního ruchu, které definovala Světová organizace cestovního ruchu lze rozdělit do tří základních oblastí.

- **Environmentální principy** zahrnují optimální využívání přírodních zdrojů, zachování ekologických procesů a pomoc při ochraně přírodního dědictví a biologické rozmanitosti.

- **Ekonomické principy** se zaměřují na podporu dlouhodobě udržitelných ekonomických aktivit, které přináší sociálně-ekonomické přínosy jak místním obyvatelům, tak návštěvníkům, a zároveň vytváří stabilní pracovní místa.
- **Sociokulturní principy** kladou důraz na respektování sociokulturní autentičnosti navštěvovaných destinací, ochranu tradičních hodnot a podporu mezikulturního porozumění a tolerance (UNWTO, 2025).

2.3 Udržitelný management

Podle Vebera a Švecové (2023) lze udržitelný management chápat jako propojení principů udržitelnosti s principy řízení. Ačkoli je jeho cílem nadále zajištění prosperity, klíčovou prioritou je ekonomická stabilita řízených organizací v souladu s udržováním přijatelných životních podmínek pro současné i budoucí generace a ochranu přírodních zdrojů. Hlavním záměrem tohoto přístupu je dosažení rovnováhy mezi ekonomickým výkonem a kvalitou života na planetě s důrazem na dlouhodobou udržitelnost.

V posledních desetiletích se do podnikatelského prostředí začaly promítat různé koncepty, jejichž cílem je prokázat, že firmy nesledují pouze ekonomický zisk, ale také zohledňují ekologické a sociální aspekty své činnosti. Mezi tyto přístupy patří společenská odpovědnost firem (Corporate Social Responsibility, CSR), která zahrnuje dobrovolné aktivity přesahující běžné pracovní standardy, normy a právní požadavky. V závěru druhé dekády 21. století se v souvislosti s konceptem CSR začal výrazněji prosazovat termín enviromentální, sociální a správní odpovědnost (ESG). Tento přístup se zaměřuje na tři klíčové oblasti podnikání: ochranu životního prostředí, sociální stabilitu a odpovědné řízení firem. Došlo k výraznému posunu směrem k udržitelnosti, přičemž hlavním cílem se stalo snižování uhlíkové stopy. Ačkoli principy ESG by měly být integrovány do celého fungování firmy, jejich hlavním význam spočívá v rozhodování o investicích a strategickém směřování organizací. Podobně lze principy ESG implementovat i do organizací veřejného sektoru, například na úrovni obcí, kde mohou přispět k udržitelnému rozvoji a odpovědnému hospodářství (Veber a Švecová, 2023).

3 REGIONÁLNÍ ROZVOJ

Tato kapitola představuje teorie regionálního rozvoje a jejich propojení s ekonomikou, cestovním ruchem a ochranou přírody. Zaměřuje se na vliv cestovního ruchu a na hospodářský růst regionů.

3.1 Definice regionálního rozvoje

Existuje široká škála teorií regionálního rozvoje, které se často opírají o rozdílné, a v některých případech i protikladné principy. Tyto teorie jsou koncepčně rozmanité a lze je klasifikovat podle různých kritérií (Blažek a Uhlíř, 2020).

První skupinu tvoří konvergenční teorie, které předpokládají, že přirozeným trendem regionálního rozvoje je snižování rozdílů mezi regiony. Naopak divergenční teorie vycházejí z předpokladu, že vývoj obvykle vede spíše k prohlubování regionálních rozdílů. Klíčový rozdíl mezi těmito dvěma přístupy je v tom, zda větší důraz kladou na procesy směřující k vyrovnání (nivelizaci) nebo na mechanismy podporující rozdílnost například kumulativní, selektivní či koncentrační procesy (Blažek a Uhlíř, 2020).

Podle Karla Maiera (2012) představuje regionální rozvoj komplexní pojem, jehož definice v odborné literatuře nejsou jednotné. Ačkoli jednotlivá pojetí sdílejí určité společné rysy, jejich definování je vždy účelové, neboť se vztahuje k určitému způsobu chápání regionu nebo odlišně vymezeným procesům rozvoje. Společný základ většiny přístupů k regionálnímu rozvoji je vnímán nejen jako proces rozvoje určitého území, ale také jako soubor aktivit realizovaných veřejnou správou, případně subjekty z neziskového či soukromého sektoru s cílem tento rozvoj podpořit (Maier, 2012).

3.2 Regionální rozvoj a cestovní ruch

Cestovní ruch představuje významný faktor ekonomického rozvoje regionů. Podporuje hospodářský růst a disponuje multiplikačním efektem, který se projevuje akumulací finančních prostředků a vznikem synergických efektů, jako je efektivní využívání zdrojů či úspory z rozsahu. Zároveň ale přináší i určité negativní externality, mezi které patří například dopravní zatížení nebo zatížení přírody. Naopak pozitivní externality mohou vznikat například tehdy, když turistická aktivita vede ke zvýšení kvality veřejného prostoru, obnově památek nebo vytváření infrastruktury, kterou pak využívají i místní obyvatelé – bez ohledu na to, zda se na turistickém ruchu přímo podílejí (Holešinská, 2012).

Jeho význam vyplývá především z úzké provázanosti s různými odvětvími národního hospodářství a obory lidské činnosti. Vzájemné vztahy mezi sektory ekonomiky a cestovního ruchu proto vyžadují systematickou regulaci a koordinaci na úrovni veřejné politiky. Tu můžeme definovat různými způsoby například jako proces řízení státu, správa veřejných záležitostí nebo realizace veřejného zájmu (Holešinská, 2012). Veřejný zájem můžeme chápat jako zájem, který odráží potřeby společnosti. V praxi je však velmi obtížné stanovit jednoznačné kritérium, které by určovalo, co do tohoto pojmu spadá. To vyplývá z rozdílných přístupů k dané problematice, ale také z různorodých ekonomických a sociálních dopadů na skupiny obyvatel. Tyto skupiny mohou mít odlišné pohledy na řešení problému, a tak vznikají odlišné postoje a názory k řešení problému (Ochrana et al., 2015).

Jedním z problémů cestovního ruchu v rámci regionálního rozvoje může být nadměrná ekonomická závislost na tomto odvětví, která zvyšuje zranitelnost regionu vůči hospodářským výkyvům. Pokud oblast příliš spoléhá na turismus, může to vést k negativním dopadům na místní ekonomiku a zaměstnanost, zejména v obdobích krizí a poklesu poptávky. Naopak ekonomická diverzifikace může přispět ke větší stabilitě trhu a snížení rizika hospodářského poklesu (Dwyer et al., 2020).

3.3 Regionální rozvoj a ochrana přírody

Podle Mose (2016) je regionální rozvoj a ochrana životního prostředí stále více chápána jako propojený celek, což souvisí s novým pohledem na udržitelný rozvoj. Pokud mají být přírodní zdroje uchovány pro budoucí generace, je třeba je vnímat jako přírodní kapitál a čerpat pouze z jeho výnosu, nikoli je vyčerpávat.

Od 80. a 90. let došlo ke třem klíčovým změnám v přístupu k rozvoji:

- **udržitelný rozvoj** stále klade důraz na šetrné využívání přírodních zdrojů tak, aby nebyly nenávratně vyčerpány, ale aby sloužily dlouhodobě a udržitelně,
- **komplexní ochrana přírody** by měla být uplatňována ve větším měřítku, protože selektivní nebo izolovaná ochrana v omezeném rozsahu není dostatečná k dosažení mnoha cílů ochrany. Je proto nezbytné, aby byla ochrana přírody propojena s oblastmi, jako jsou zemědělství, lesnictví, cestovní ruch a rozvoj infrastruktury,
- **regionální rozvoj** stále více zdůrazňuje podporu místních iniciativ a využití endogenního potenciálu, což zahrnuje přírodní, sociální, kulturní, ekonomické

a technologické zdroje daného území. Klíčovým se také stává zapojená místních aktérů a jejich vlastních iniciativy (Mose, 2016).

3.4 Nástroje regionálního rozvoje ve venkovských oblastech ČR

Regionální akční plány (RAP) představují nástroj, který na národní úrovni napomáhá efektivnímu využívání evropských fondů v konkrétních oblastech. Mezi tyto oblasti patří například vzdělávání na úrovni středních škol, krajská silniční infrastruktura, transformace sociálních služeb nebo fungování zdravotnické záchranné služby. RAP jsou realizovány v rámci integrovaného regionálního operačního programu (IROP) a jejich příprava a koordinace probíhá prostřednictvím platformy Regionálních stálých konferencí (RSK) v jednotlivých krajích. Zde jsou zastoupeni hlavní aktéři regionálního rozvoje na území daného kraje (MMR ČR, s.d.).

Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD) je realizován na území jednotlivých místních akčních skupin (MAS), přičemž každá MAS působí v konkrétně vymezeném regionu. Tyto skupiny tvoří partneři z veřejného, neziskového i soukromého sektoru, kteří prezentují různé místní socioekonomické zájmy. Důležité je, že žádná zájmová skupina včetně veřejné správy nemá na rozhodovací úrovni většinu, čímž je zajištěna rovnováha a participativní přístup k rozhodování. Uskutečňují se podle vlastních strategií jednotlivých MAS, které vychází z potřeb konkrétního území. Důraz je kladen na inovace, spolupráci a síťování s využitím místních znalostí. Cílem je zlepšovat kvalitu života na venkově a podporovat udržitelný rozvoj obcí (MMR ČR, s.d.).

Koncepce rozvoje Venkova (KRV) sjednocuje přístup k rozvoji venkovských oblastí napříč Českou republikou. Jejím cílem je zajistit, aby podpora venkova probíhala systematicky a s jasně definovanými prioritami. Koncepce je navržena v souladu s aktuálním programovým obdobím Evropské unie i se Strategií regionálního rozvoje ČR 2021+, na kterou přímo navazuje.

Hlavním cílem KRV je vytvořit z venkovského prostoru atraktivní místo pro život, práci, podnikání i trávení volného času. K tomu přispívají zejména následující oblasti podpory:

- rozvoj infrastruktury obcí,
- posílení rozmanité a stabilní místní ekonomiky,
- ochrana přírodního prostředí a využití jeho rekreačního potenciálu,

- rozvoj lidského a sociálního kapitálu na místní úrovni,
- zefektivnění víceúrovňového plánování a řízení rozvoje venkova (MMR ČR, s.d.).

4 CHARAKTERISTIKA BÍLÝCH KARPAT

Tato kapitola se zaměřuje na charakteristiku Bílých Karpat. V úvodní části je popsána geografie této oblasti, včetně její polohy a klíčových geografických rysů. Následuje přehled biodiverzity regionu se zaměřením na jeho specifickou flóru a faunu. Další část popisuje hlavní vodní toky a výskyt minerálních pramenů, které jsou nedílnou součástí bělokarpatského prostředí. V závěru kapitoly je představena správa Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty, která zajišťuje ochranu a udržitelný rozvoj tohoto území.

4.1 Geografie Bílých Karpat

Bílé Karpaty se rozkládají na ploše 746,9 km² s nadmořskou výškou v rozmezí 170 až 970 metrů. Tato oblast byla vyhlášena chráněnou krajinnou oblastí (CHKO) dne 3. listopadu 1980, s účinností od 18. února 1981. V rámci regionu se nachází 52 maloplošných zvláště chráněných území, z nichž 5 je národními přírodními rezervacemi. Dále zde najdeme 1 národní přírodní památku, 16 přírodních rezervací a 30 přírodních památek. Bílé Karpaty jsou zároveň součástí sítě Natura 2000.

Tento region, označovaný jako „orchidejové hory“, je známý svou bohatou lidovou tradicí, folklorem a unikátními přírodními scenériemi. Krajina zde poskytuje ideální podmínky pro výskyt vzácných druhů rostlin a živočichů. Významnou roli hraje i lidská činnost, která v průběhu staletí formovala přírodní a kulturní hodnoty tohoto území (AOPK ČR, n.d.)

Flóra Bílých Karpat je známá svou vysokou biodiverzitou, zahrnující širokou škálu rostlinných společenstev, od lučních orchidejí po rostliny horských lesů a polní plevely. Některé druhy se vyskytují pouze v této oblasti, zatímco jiné jsou vzácné i v jiných oblastech České republiky. Bílé Karpaty jsou proslulé svou druhovou bohatostí. Tato rozmanitost je způsobena kombinací rostlin s různými ekologickými nároky. I přes ztrátu některých druhů v důsledku civilizačního tlaku se díky ochraně a péči místních obyvatel zdejší flóra zachovala a některé druhy byly znovu potvrzeny (AOPK ČR, n.d.).

Současná fauna Bílých Karpat je velmi bohatá a jedinečná, přičemž se zde vyskytuje přibližně 20 tisíc druhů živočichů, z toho 16 tisíc druhů hmyzu. Květnaté louky hostí mnoho vzácných a ohrožených druhů hmyzu. V lesních oblastech vyšších poloh se nacházejí druhy typické pro karpatské lesy, například lesák rumělkový. V okolí lidských sídel v jižní části

území žijí motýli pestrokřídlec podražcový a martináč hrušňový, největší motýl České republiky (AOPK ČR, n.d.).

Území CHKO Bílé Karpaty náleží k úmoří Černého moře. Významnými toky odvodňujícími tuto oblast jsou Olšava, Svodnice, Radějovka a Velička. Oblast na hranicích se Slovenskem odvodňuje řeka Vlára, která přechází hlavní hřeben Bílých Karpat a odvádí vody do povodí Váhu. Region se vyznačuje také významnými zdroji minerálních vod, často obohacenými oxidem uhličitým a stopovými prvky. Významné prameny se nacházejí v Luhačovicích a okolí, zatímco zdroje sirovodíkové vody jsou rozptýleny na více lokalitách, například v Brumově, Javorníku, Petrově nebo na Strání (AOPK ČR, n.d.).

Charakter podnebí na území CHKO Bílé Karpaty určuje poloha v mírně vlhkém podnebném pásu na přechodu mezi přímořským a kontinentálním podnebím. Klima je zde ovlivněno několika faktory, především nadmořskou výškou, která má vliv na teplotu a srážky, orientací horských hřbetů vůči větrnému proudění, členitostí terénu a rozmanitostí lesních a zemědělských ploch (AOPK ČR, n.d.).

4.2 Správa CHKO Bílé Karpaty

Ochranu přírody a krajiny v CHKO Bílé Karpaty zajišťuje Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR) prostřednictvím svých regionálních pracovišť-Správy CHKO Bílé Karpaty, která sídlí v Luhačovicích. Hlavní náplní AOPK ČR je výkon státní správy v oblasti ochrany přírody a krajiny, péče o cenné lokality a také monitoring zájmových druhů a jejich výskytu na tomto území (AOPK ČR, n.d.)

Správa CHKO Bílé Karpaty se řídí především zákonem 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. Účelem tohoto zákona je udržení a obnova přírodní rovnováhy v krajině za aktivní spolupráce krajů, obcí, vlastníků a správců pozemků. Jeho cílem je chránit biodiverzitu, přírodní hodnoty a estetickou kvalitu krajiny, zároveň však zohlednit potřebu šetrného hospodářství s přírodními zdroji. Důležitou součástí legislativy je také vytvoření soustavy Natura 2000, která odpovídá požadavkům evropského práva. Při aplikaci ochranných opatření se přihlíží k hospodářským, sociálním a kulturním aspektům života obyvatel i ke specifickým jednotlivých regionů (Zákon 114/1992 Sb., 1992).

4.2.1 Cestovní ruch

Správa CHKO se zaměřuje na budování a údržbu naučných stezek, informačních panelů a dalších infrastrukturních prvků jako jsou schody, pražce či zábradlí na turistických trasách.

Dále vydává informační materiály a odborné publikace, jejichž cílem je zvyšovat povědomí veřejnosti o ochraně přírody. Součástí její činnosti je také organizace exkurzí a vzdělávacích akcí, které slouží k informování návštěvníků o zásadách odpovědného chování v chráněné krajině. Kromě těchto aktivit správa prostřednictvím stráže přírody dohlíží na dodržování stanovených pravidel ochrany přírody (AOPK ČR, n.d.).

4.2.2 Financování a dotační programy

Financování Chráněné krajinné oblasti je zajištěno prostřednictvím dotačních programů zaměřených na ochranu přírody a krajiny. Podpora pochází jak z národních, tak evropských zdrojů. Dotační programy umožňují financování opatření pro zlepšení ekologické stability krajiny, ochranu biodiverzity a obnovu přirozených funkcí krajiny (AOPK ČR, n.d.).

Mezi národní program patří:

- **Program péče o krajinu (PPK)** podporuje ochranu zvláště chráněných území a druhů. Jeho cílem je udržení a systematické zvyšování biodiverzity prostřednictvím jednoletých neinvestičních opatření. Program se dělí na tři podprogramy, které se liší financováním, rozsahem opatření a okruhem žadatelů (AOPK ČR, n.d.).
- **Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (POPFK)** financuje investiční i neinvestiční opatření zaměřená na adaptaci ekosystémů na klimatické změny a ochranu zvláště chráněných druhů. Dotace jsou poskytovány na jednoleté i víceleté projekty pro různé typy žadatelů (AOPK ČR, n.d.).
- **Národní program Životní prostředí (NPŽP)** financuje projekty zaměřené na ochranu a zlepšování životního prostředí. Funguje jako doplněk k dalším dotačním programům a je spravován ministerstvem životního prostředí (AOPK ČR, n.d.).

Mezi evropské programy patří:

- **Operační program Životního prostředí (OPŽP)** zaměřuje se na ochranu životního prostředí, přechod k oběhovému hospodářství a podporu efektivního využívání zdrojů. Podporuje opatření ke snížení negativních dopadů lidské činnosti na životní prostředí a klima (AOPK ČR, n.d.).
- **Národní plán obnovy (NPO)** podporuje investiční i neinvestiční opatření zaměřená na adaptaci ekosystémů na změny klimatu, ochranu chráněných druhů

a realizaci záchranných programů. Financuje také studie a opatření k naplňování plánů péče a strategických dokumentů v ochraně přírody. Program se skládá z podprogramů, které se liší zaměřením a okruhem žadatelů (AOPK ČR, n.d.).

- **Společná zemědělská politika pro období 2023–2027 (SZP)** podporuje zemědělce, zajišťuje potravinovou bezpečnost a přizpůsobuje hospodaření změnám klimatu. Mezi klíčová opatření pro přírodu patří péče o extenzní travní porosty, podpora biodiverzity na orné půdě a opatření Natura 2000 na zemědělské půdě (AOPK ČR, n.d.).
- **Program LIFE** se zaměřuje na ochranu přírody, zachování biodiverzity a zlepšení kvality života v Evropě. Usiluje o zastavení degradace ekosystémů, podporu oběhového hospodářství, zmírnění klimatických změn a přechod na obnovitelné zdroje energie. Podporuje inovativní ekologické projekty občanů i organizací (AOPK ČR, n.d.).
- **Program Interreg** je klíčovým nástrojem Evropské unie pro financování přeshraniční spolupráce. Podporuje řešení společných výzev a hledání efektivních opatření v oblastech jako jsou životní prostředí, ale také zdraví, výzkum, vzdělávání, doprava a udržitelná energie (AOPK ČR, n.d.).
- **Integrovaný regionální operační program (IROP)** podporuje zelenou infrastrukturu měst a obcí, zahrnuje také rozšiřování zeleně a vytváření prvků, které zlepšují kvalitu života a pomáhají zmírnit dopady klimatické změny na obyvatelstvo (AOPK ČR, n.d.).

II PRAKTICKÁ ČÁST

5 KVALITATIVNÍ ŠETŘENÍ NÁZORŮ STAROSTŮ VYBRANÝCH OBCÍ CHKO BÍLÉ KARPATY K DOPADŮM A ROZVOJI UDRŽITELNÉHO CESTOVNÍHO RUCHU

Tato kapitola se zabývá analýzou názorů na problematiku udržitelného cestovního ruchu a jeho dopadů na vybrané obce CHKO Bílé Karpaty. Cílem je zhodnotit, jak obce vnímají současný stav udržitelného turismu a jaké přínosy a problémy s ním spojují.

Průzkum je realizován pomocí polostrukturovaného rozhovoru se starosty pěti obcí, konkrétně Tvarožná Lhota, Malá Vrbka, Tasov, Lipov a Louka. Obce byly vybrány záměrně na základě několika kritérií – všechny se nacházejí na území CHKO Bílé Karpaty, mají méně než 1 500 obyvatel a v současnosti nejsou extrémně turisticky vytížené. Právě tato skutečnost však otevírá prostor pro možný rozvoj turismu v udržitelné formě, který by nezatěžoval místní prostředí do budoucna, ale naopak mohl podpořit ekonomiku obcí například díky jejich využití jako zázemí pro návštěvníky atraktivnějších lokalit v okolí. Čtyři z pěti obcí spadají do dobrovolného svazku obcí Hornácko, což umožňuje sledovat přístupy v rámci částečně sdílené územní spolupráce. Tvarožná Lhota do tohoto svazku nespadá, byla však zařazena pro účely srovnání.

Rozhovory byly zaměřeny především na témata vnímání udržitelného turismu, dopadů turismu na životní prostředí, ekonomických přínosů a nákladů provázaných s cestovním ruchem, využívání externího financování k rozvoji cestovního ruchu a ochraně krajiny, a na budoucí směřování rozvoje turismu v této lokalitě.

5.1 Tvarožná Lhota

Tvarožná Lhota se nachází v Jihomoravském kraji v okrese Hodonín. K datu 1.1.2024 zde žilo 953 obyvatel, přičemž počet obyvatel v posledních letech postupně narůstá. Významným faktorem ovlivňující místní turismus je rekreační oblast Lučina, kde se nachází 400 rekreačních chat. Tento počet rekreačních chat převyšuje počet trvale obydlených domů, což znamená, že obec musí zajišťovat služby a spravovat infrastrukturu pro výrazně vyšší počet osob, než kolik zde trvale žije.

Obec Tvarožná Lhota byla pro analýzu zvolena zejména kvůli rekreační oblasti Lučina a blízkosti k přírodní rezervaci Čertoryje, která patří mezi významné území v rámci CHKO Bílé Karpaty.

5.1.1 Přepis rozhovoru

Rozhovor byl veden dne 2.4.2025 se starostkou obce Mgr. Martinou Bílovou.

Otázka: *Jak vnímáte pojem „udržitelný turismus“ a co si pod ním konkrétně představujete?*

Odpověď: Udržitelný cestovní ruch chápu jako takový, který přivádí návštěvníky do obce, ale nezatěžuje ji nadměrným ruchem ani neúměrnými náklady – například na odpad nebo parkování.

Otázka: *Jak byste charakterizovala současný stav cestovního ruchu ve vaší obci?*

Odpověď: Turismus má u nás rostoucí charakter. Obec je propojena s rekreační oblastí Lučina, kde se nachází přibližně 400 chat. V samotné obci je přitom 360 domů. To znamená že z příjmů z trvalého bydliště financujeme provoz pro dvě „obce“ zároveň. Přesto se snažíme podnikat kroky k tomu, aby cestovní ruch nebyl pro naši obec zátěží.

Otázka: *Jaký typ návštěvníků k vám nejčastěji přijíždí?*

Odpověď: Nejčastěji návštěvníci přijíždějí kvůli přírodní rezervaci Čertoryje, CHKO Bílé Karpaty. V posledních deseti letech se snažíme turistický ruch oživit výstavbou singletrailů a MTB tras. Při těchto projektech klademe důraz na minimální zásahy do přírody.

Otázka: *Jaké jsou hlavní přínosy a problémy, které turismus přináší vaší obci?*

Odpověď: Mezi problémy zařazujeme zvýšené nároky na údržbu a obnovu infrastruktury – například v rekreační oblasti se zatížení zvýšilo až na pětinasobek. Díky tomu se nám však podařilo vytvořit fond pro opravy a údržbu, do kterého uvolňujeme ročně až 1 milion korun.

Dalšími problémy jsou neregistrované ubytování v chatách, problémy s odpadovým hospodářstvím, nelegální zabírání veřejného prostranství, nerespektování pravidel ze strany rekreantů. Úklid veřejných ploch nás ročně stojí okolo 300 tisíc korun.

Mezi přínosy řadíme vznik nových pracovních míst.

Otázka: *Existují konkrétní opatření k ochraně přírody a kulturního dědictví?*

Odpověď: Ano – máme například zákaz vjezdu, regulaci možnosti rozšiřování chat, vyhrazená parkovací stání a systém správy odpadu.

Otázka: *Dochází k přetížení určitých lokalit nebo ke znečištění?*

Odpověď: Abychom předešli přetížení lokalit, je v rekreační oblasti zavedena stavební uzávěra, která je zapracována do územního plánu. Není tedy povoleno navyšovat ubytovacích kapacit.

Otázka: *Jaké jsou hlavní nedostatky v infrastruktuře pro turisty ve vaší obci?*

Odpověď: Chybí nám kvalitnější služby – zejména restaurace. Problémem je i otevírací doba, která často neodpovídá potřebám turistů.

Otázka: *Existují ve vaší obci ekologické nebo komunitní projekty podporující udržitelný turismus?*

Odpověď: Takové projekty spíše realizuje organizace INEX BK, která provozuje salaš na Travičné.

Otázka: *Spolupracujete s okolními obcemi a CHKO Bílé Karpaty?*

Odpověď: Ano, se správou CHKO Bílé Karpaty konzultujeme všechny projekty a považujeme tuto spolupráci za efektivní.

Otázka: *Využíváte nějaké dotační programy nebo externí financování?*

Odpověď: Ano, například v roce 2024 jsme realizovali výsadbu 53 tisíc stromů včetně větrolamů a krajinářských úprav. Do těchto projektů investujeme přibližně 2 miliony korun ročně.

Otázka: *Realizovala nebo realizuje vaše obec projekty na podporu turismu/udržitelného turismu?*

Odpověď: Například budování a údržba singletrailových tras může ročně stát přibližně 500 tisíc korun.

Otázka: *Jaké změny by podle vás pomohly k udržitelnému rozvoji turismu ve vaší obci?*

Odpověď: Zlepšení technického stavu vodní nádrže Lučina.

Otázka: *Jak vnímáte zapojení místních obyvatel?*

Odpověď: V 90. letech byl turismus spíše vnímán negativně, zejména kvůli nedostatku prostředků na rozvoj. Dnes se situace zlepšila – například místní obyvatelé vybudovali pumptrack a aktivně se podílejí na jeho údržbě i spolupráci s obcí.

5.1.2 Shrnutí rozhovoru

Turismus má v obci rostoucí charakter. Nejčastějšími návštěvníky jsou turisté, kteří směřují do přírodní rezervace Čertoryje a v posledních 10 letech se obec snaží turistický ruch oživit výstavbou singletrailů a MTB tras. Kromě pozitiv, jako je vznik nových pracovních míst se objevuje i řada negativ – neregistrované ubytování, problém s odpady, nelegální zabírání veřejného prostranství. Obec zavádí konkrétní opatření jako je regulace výstavby, zákaz vjezdu, vyhrazené parkoviště. Mezi nedostatky v infrastruktuře obec uvádí především služby, které neodpovídají potřebám turistů.

5.1.3 Dopady na životní prostředí

Turistický ruch ve Tvarožné Lhotě způsobuje zvýšení zatížení přírodního prostředí, zejména v okolí rekreační oblasti Lučina. Obec se snaží tyto negativní vlivy omezit pomocí stavební uzávěry, regulací parkování a zákazu vjezdu. Snaží se o minimální zásahy do přírody například při budování MTB tras. Výsadbou zeleně přispívají k obnově krajiny.

5.1.4 Ekonomické dopady

Přínosem turismu je podle obce zejména vznik pracovních míst. Naopak mezi problémy obec řadí vysoké náklady spojené s údržbou infrastruktury – např. ročně se náklady pohybují okolo 1 milionu korun na opravy a údržbu veřejných zařízení, 300 tisíc na úklid veřejných ploch. Z toho důvodu byl zřízen fond s ročním rozpočtem zhruba 1 milion korun, z něhož jsou financovány výdaje spojené se správou rekreační oblasti.

Kromě vlastních zdrojů obec také využívá dotační podporu od Jihomoravského kraje, například na projekty výsadby zeleně. I když jsou tyto projekty primárně zaměřeny na údržbu a obnovu krajiny, přispívají zároveň k vytváření příjemného a atraktivního prostředí pro návštěvníky, čímž podporují udržitelný rozvoj cestovního ruchu.

5.2 Malá Vrbka

Malá Vrbka se nachází v Jihomoravském kraji, v okrese Hodonín. K datu 1.1.2024 zde žilo 161 obyvatel. Jedná se o malou obec, kde je cestovní ruch na nízké úrovni, ale přírodní atraktivita představují možný budoucí potenciál pro rozvoj udržitelného turismu. Obec jsem si vybrala zejména kvůli její poloze v blízkosti cenných přírodních lokalit jako jsou například orchidejové louky.

5.2.1 Přepis rozhovoru

Rozhovor byl veden dne 10.4.2025 se starostou obce Igorem Vavříkem.

Otázka: *Jak vnímáte pojem „udržitelný turismus“ a co si pod ním představujete?*

Odpověď: Cestování, které respektuje přírodu, kulturní dědictví a život místních obyvatel.

Otázka: *Jak byste charakterizoval současný stav cestovního ruchu ve vaší obci?*

Odpověď: V naší obci není turismus na vysoké úrovni. Jsme rádi za každého turistu, který k nám zavítá.

Otázka: *Jaký typ návštěvníků k vám nejčastěji přijíždí?*

Odpověď: Převážně jde o starší občany, kteří k nám jezdí zejména kvůli orchidejovým loukám.

Otázka: *Jaké jsou hlavní přínosy a problémy, které turismus přináší vaší obci?*

Odpověď: Turismus vnímáme pozitivně – podporuje prezentaci obce. Zásadní problémy s ním spojené neregistrujeme.

Otázka: *Existují konkrétní opatření k ochraně přírody a kulturního dědictví?*

Odpověď: Ano, například zákaz vjezdu do přírody.

Otázka: *Dochází k přetížení určitých lokalit nebo ke znečištění?*

Odpověď: Řekl bych, že u nás není žádná lokalita přetížená ani znečištěná.

Otázka: *Jaké jsou hlavní nedostatky v infrastruktuře pro turisty ve vaší obci?*

Odpověď: Vzhledem k malé míře nevnímáme žádné zásadní nedostatky v infrastruktuře.

Otázka: *Existují ve vaší obci ekologické nebo komunitní projekty podporující udržitelný turismus?*

Odpověď: Ne, žádné takové projekty nemáme.

Otázka: *Spolupracujete s okolními obcemi CHKO Bílé Karpaty?*

Odpověď: Ano, jsme součástí dobrovolného svazku obcí Mikroregion Hornácko. Vyměňujeme si zkušenosti a řešíme společné problémy. Ve spolupráci s CHKO například čistíme zarostlé remízky a louky, aby bylo možné je dál rozšiřovat.

Otázka: *Využíváte nějaké dotační programy nebo externí financování?*

Odpověď: Ano, čerpáme dotace například prostřednictvím Agentury ochrany přírody a krajiny. Také čerpáme příspěvky na akci „Hornácké kosení“.

Odpověď: *Realizovala nebo realizuje obec projekty na podporu (udržitelného) turismu? Jaká je výše výdajů?*

Otázka: Ano, proběhla například výsadba zeleně, obnova luk s použitím regulérní směsi, a také vznikl mokřad ve spolupráci s pozemkovým úřadem. Ten slouží k zadržování vody a je přínosný pro zvěř, hmyz i obojživelníky.

Otázka: *Jaké změny by podle vás pomohly k udržitelnému rozvoji turismu ve vaší obci?*

Odpověď: V tuto chvíli mě žádné konkrétní změny nenapadají.

Otázka: *Jak vnímáte zapojení místních obyvatel?*

Odpověď: Zapojení místních obyvatel hodnotím pozitivně – například při akcích jako již vzpomínané Hornácké kosení se aktivně podílejí na organizaci a pomoci.

5.2.2 Shrnutí rozhovoru

Obec Malá Vrbka vnímá udržitelný turismus jako cestování, které respektuje přírodu, kulturní dědictví a život místních obyvatel. Aktuální stav turismu je spíše na nízké úrovni. Starosta uvedl, že nejčastěji do obce přijíždí turisté, kteří vyhledávají přírodní lokality, zejména orchidejové louky. Turismus obec vnímá pozitivně, především kvůli reprezentaci obce. Turismus zde nepřináší zatím žádné výrazné problémy ani přetížení lokalit.

5.2.3 Dopady turismu na životní prostředí

Turismus hlavně díky malé intenzitě má minimální dopad na životní prostředí. Turisté respektují přírodu a nedochází k jejímu přetěžování ani znečišťování. Obec i přesto z preventivních důvodů zavedla zákaz vjezdu do přírody, tím pomáhá chránit cenné přírodní lokality. Obnova luk, výsadba zeleně a vznik mokřadu navíc podporují biodiverzitu, zadržování vody v krajině a zlepšení podmínek života pro živočichy.

5.2.4 Ekonomické dopady turismu

Turismus v současné době nepřináší obci výrazné ekonomické přínosy ani problémy, které by zásadně obec ovlivňovaly. Obec využívá dotační prostředky, například prostřednictvím

Agentury ochrany přírody a krajiny, které financují projekty na obnovu krajiny bez výrazné ekonomické zátěže pro obecní rozpočet.

5.3 Tasov

Obec Tasov se nachází v okrese Hodonín v Jihomoravském kraji. Jedná se o malou obec, ve které není turismus výrazně rozvinutý, nicméně přístup k jeho budoucímu rozvoji je pozitivní. Obec Tasov byla vybrána pro její potenciál sloužit jako vhodné zázemí pro turisty, kteří chtějí navštívit turisticky atraktivní lokality v okolí. Obec je také vyhledávána návštěvníky díky poměrně oblíbené kulturní akci Beseda u bigbítu, kterou každoročně navštíví řada zájemců.

5.3.1 Přepis rozhovoru

Rozhovor byl veden dne 10.4.2025 se starostou obce Ing. Vlastimilem Falešníkem.

Otázka: *Jak vnímáte pojem „udržitelný turismus“ a co si pod ním konkrétně představujete?*

Odpověď: Udržitelný turismu podle mě znamená takový počet turistů, který obec a krajina dokáže vstřebat bez následků nebo poškození krajiny a památek. Také aby lokalita nebyla přehlcena a byla komfortní jak pro turisty, tak pro místní.

Otázka: *Jak byste popsal současný stav cestovního ruchu u vás v obci?*

Odpověď: Řekl bych, že naše obec není zatím nijak přetížena. Máme turistickou ubytovnu hlavně pro cyklisty, kteří sem jezdí třeba kvůli Hornácku nebo Baťovu kanálu. Klidně by obec uvítala více turistů – spíše je problém v nedostatečných službách.

Otázka: *Jaký typ návštěvníků k vám nejčastěji přijíždí?*

Odpověď: Hlavně k nám přijíždí cyklisti a turisté.

Otázka: *Jaké jsou hlavní přínosy a problémy, které turismus přináší vaší obci?*

Odpověď: Vzhledem k tomu, že je turismus u nás v obci na nižší úrovni, problémy s tím spojené prakticky nemáme. Spíš přínosy – třeba ekonomicky to pomáhá, hlavně díky provozu ubytovny. a taky je fajn, když lidé mají radost z poskytnutých služeb.

Otázka: *Existují konkrétní opatření k ochraně přírody a kulturního dědictví?*

Odpověď: Obec nemá konkrétní opatření, ale problémem bývá neukázněnost návštěvníků – odpadky nebo parkování na nevhodných místech.

Otázka: *Dochází k přetížení určitých lokalit nebo ke znečištění?*

Odpověď: Ne, zatím u nás k přetížení turismem ani k extrémnímu znečištění nedochází.

Otázka: *Jaké jsou hlavní nedostatky v infrastruktuře pro turisty ve vaší obci?*

Odpověď: Nedostatečné služby, také nám chybí provázanost a rozumná návaznost na stávající cyklostezky, řešíme pozemky, aby byla cyklostezka směr Lipov, Hroznová Lhota, Kozojídky. Také bychom chtěli cyklostezku podél Veličky až k Baťovu kanálu ve Veselí nad Moravou.

Otázka: *Máte v obci nějaké ekologické nebo komunitní projekty, které by podporovaly udržitelný turismus?*

Odpověď: Momentálně nic takového nemáme.

Otázka: *Spolupracujete s okolními obcemi nebo třeba se správou CHKO Bílé Karpaty?*

Odpověď: Ano, spolupracujeme. Se sousedními obcemi na údržbě stezek, opravě informačních značek, tabulí nebo ubytování. S CHKO Bílé Karpaty – když je třeba například povolení ke kácení stromů. Právě teď řešíme s CHKO naučnou stezku, která by vedla kolem obce.

Otázka: *Využíváte nějaké dotační programy nebo externí financování?*

Odpověď: Ano, například úřední elektronická deska, kde jsou jízdní řády, tipy na výlety. Nebo třeba pergoly – na to jsme čerpali různé příspěvky.

Otázka: *Realizovala nebo realizuje obec projekty na podporu (udržitelného) turismu? Jaká je výše výdajů?*

Odpověď: Snažíme se podporovat zázemí pro turisty. Teď třeba rekonstruujeme bývalé pohostinství, aby, mohlo v budoucnu sloužit turistům.

Otázka: *Jaké změny by podle vás pomohly k udržitelnému rozvoji turismu ve vaší obci?*

Odpověď: Rozptýlení turistů na více míst.

Otázka: *Jak vnímáte zapojení místních obyvatel?*

Odpověď: Celkové reakce jsou pozitivní. Třeba na akci, která se u nás každoročně koná s názvem Beseda u Bigbítu, nejsou žádné negativní ohlasy od místních obyvatel – přestože ji během jednoho víkendu navštíví několikanásobně více lidí, než kolik má obec běžně obyvatel.

5.3.2 Shrnutí rozhovoru

Současný stav turismu v obci je nízký – návštěvníky tvoří především cyklisté a turisté, kteří přijíždějí navštívit Hornácko nebo Baťův kanál. Negativní dopady turismu jsou minimální, obec mezi ně zařazuje například občasné znečištění veřejného prostranství. Největším problémem je aktuálně nedostatek služeb a chybějící provázanost cyklostezek.

Obec také aktivně spolupracuje s okolními obcemi a CHKO Bílé Karpaty, například při údržbě a oprav informačních tabulí. Také aktuálně probíhá rekonstrukce bývalého pohostinství, což by mohlo aspoň částečně pomoci přispět ke zkvalitnění služeb pro turisty.

5.3.3 Dopady turismu na životní prostředí

V současné době obec nevnímá negativní dopady na životní prostředí, jelikož počet návštěvníků je stále relativně nízký. V budoucnu je plánovaná naučná stezka, která bude respektovat přírodní ráz krajiny a zároveň přispět k edukaci návštěvníků.

5.3.4 Ekonomický dopad na turismus

Turismus v současné době nepředstavuje pro obec výrazný ekonomický přínos. Provoz turistické ubytovny je finančně soběstačný příjmy z ubytování pokrývají náklady na její provoz a údržbu, avšak nevytváří žádný zisk, který by obec mohla využít na další rozvoj. Přesto je existence turistické ubytovny vnímána pozitivně, protože zajišťuje základní zázemí pro turisty a přispívá k atraktivitě obce. Do budoucna obec plánuje rekonstrukci bývalého pohostinství.

5.4 Lipov

Obec Lipov se nachází v okrese Hodonín v Jihomoravském kraji. k 1.1.2024 zde žilo 1430 obyvatel. v obci je cestovní ruch na nízké úrovni, avšak díky své poloze v blízkosti přírodních tras a CHKO Bílé Karpaty má potenciál pro rozvoj udržitelného turismu.

5.4.1 Přepis rozhovoru

Rozhovor byl veden dne 15.4.2025 se starostou obce JUDr. Ladislavem Čerešňákem.

Otázka: *Jak vnímáte pojem „udržitelný turismus“ a co si pod ním konkrétně představujete?*

Odpověď: Udržitelný turismus vnímám jako formu turismu, která má minimální dopad na své okolí.

Otázka: *Jak byste charakterizoval současný stav cestovního ruchu ve vaší obci?*

Odpověď: V naší obci máme tři turistické ubytovny, z nichž dvě jsou napojené na soukromá vinařství a jedna je obecní, nacházející se v budově sokolovny. Všechny jsou využívány celoročně. Lipov má jako jediná obec koupaliště v oblasti Hornácka, které je zhruba ze 70 % využíváno návštěvníky. I když je provoz pro obec ekonomicky náročný, obec ho nadále podporuje kvůli jeho významu pro místní turismus.

Otázka: *Jaký typ návštěvníků k vám nejčastěji přijíždí?*

Odpověď: Nejčastěji přijíždějí cyklisté a také turisté za vínem. Soukromé ubytovny pro turisty mají vlastní vinotéky. V létě návštěvníky také láka místní koupaliště.

Otázka: *Jaké přínosy a problémy přináší turismus vaší obci?*

Odpověď: Turismus pomáhá zviditelnit obec. v současnosti nepřináší turismus žádné velké problémy, výjimkou jsou pouze problémy s parkováním.

Otázka: *Existují konkrétní opatření k ochraně přírody a kulturního dědictví*

Odpověď: Každoročně pořádáme akci „Uklid'me Lipov“, které se účastní místní obyvatelé. Také máme vlastní bio kompostárnu založenou na vermikompostování pomocí kalifornských žížal. Bioodpad se tedy likviduje ekologicky a nedochází k vypalování větví a dalšího bioodpadu.

V lokalitě Lipovského mokřadu je omezen vjezd, stejně tak v oblasti Háje u Lipova je vjezd povolen pouze osobám s povolením.

Kulturní památkou v obci je gotický kostel, jehož okolí je udržováno s ohledem na zachování stavby. v nedávné době jsme například káceli v jeho okolí vzrostlé stromy, aby nedošlo právě k jeho poškození.

Otázka: *Dochází k přetížení některých lokalit ke znečištění?*

Odpověď: Lokalita Lipovského mokřadu byla přetěžována, proto jsme zde omezili vjezd. Problémem je i nelegální ukládání odpadu do přírody.

Otázka: *Jaké jsou hlavní nedostatky v infrastruktuře pro turisty?*

Odpověď: Obec by potřebovala více ubytovacích kapacit, parkovacích míst a také vybudování nové cyklotrasy.

Otázka: *Máte ve vaší obci ekologické nebo komunitní projekty?*

Odpověď: Mezi ekologické projekty bych zařadil výsadbu zeleně s podporou státu. Vysazujeme tisíce stromů a stovky keřů, zaséváme byliny a pracujeme na zadržování vody v krajině.

Otázka: *Spolupracujete s okolními obcemi a CHKO Bílé Karpaty?*

Odpověď: Ano, jsme součástí DSO Mikroregion Hornácko. Snažíme se rozčlenit výdaje mezi obce, například vratné kelímky, mobilní pódium.

Spolupracujeme také s CHKO Bílé Karpaty. v současné době pro obec pracují na výsadbě v okolí mokřadu, kde volí vhodné druhy osiv a bylin.

Otázka: *Využíváte nějaké dotační programy nebo externí financování?*

Odpověď: Výsadba stromů je financovaná prostřednictvím správy CHKO Bílé Karpaty. Na rozvoj turismu ale obec čerpá především vlastní zdroje.

Otázka: *Realizovala nebo realizuje obec projekty na podporu (udržitelného) turismu. Jaká je výše výdajů?*

Odpověď: Náklady na koupaliště bývají až milion korun, kdy se nám z toho vrátí něco okolo 600 000 Kč.

Plánujeme do budoucna také převzít nádražní budovu z vlastnictví státu do vlastnictví obce a využít ji jako turistické a informační centrum nebo na výstavy.

Obec také provozuje Poštu Partner, což považujeme také jako službu pro návštěvníky.

Otázka: *Jaké změny by mohly přispět k udržitelnému rozvoji turismu?*

Odpověď: Jedním z hlavních plánů je rekonstrukce využití historické budovy nádraží jako turistické informační centrum.

Otázka: *Jak vnímáte zapojení místních obyvatel do turismu?*

Odpověď: Zapojení bych hodnotil velice pozitivně – jak ze strany podnikatelů, tak místních obyvatel. Pořádáme různé kulturní a sportovní akce, do nichž se aktivně zapojují místní spolky například folklorní soubory, sportovní kluby, ochotnické divadlo (které hostuje i v dalších obcích).

5.4.2 Shrnutí rozhovoru

Starosta obce vnímá udržitelný turismus jako rovnováhu mezi turistickým rozvojem a ochranou přírody. Nejčastějšími návštěvníky jsou cyklisté a turisté, kteří přijíždějí za vínem, čemuž napomáhá i existence turistických ubytování, které jsou napojené na vinařství. v létě láká návštěvníky i koupaliště, které je přibližně ze 70 % využíváno právě turisty. Mezi přínosy obec řadí zviditelnění obce, mezi problémy pak především nedostatek parkovacích míst a ubytovacích kapacit.

5.4.3 Dopady na životní prostředí

Obec realizuje důraz na ochranu přírody prostřednictvím komunitních projektů na úklid obce či provoz bio kompostárny. Byla zde přijata opatření na omezení vjezdu do přírodních lokalit. Obec pečuje o krajinu vysazováním stromů a revitalizací krajiny, což podporuje biodiverzitu.

5.4.4 Dopady na ekonomiku obce

Nejvýznamnější turistické zařízení je v obci koupaliště, jehož provoz je pro obec náročný – roční náklady dosahují přibližně 1 milion korun, přičemž příjmy činí zhruba 600 000 Kč. Přesto obec provoz koupaliště podporuje i nadále vzhledem k jeho významu jak pro cestovní ruch, tak komunitní život.

Na projekty ochrany přírody čerpá obec dotace například spoluprací s CHKO Bílé Karpaty. V budoucnu obec plánuje rekonstrukci staré nádražní budovy a její přeměnu na turistické informační centrum. Tento projekt představuje udržitelné využití stávající infrastruktury a může přispět k propagaci obce.

5.5 Louka

Obec Louka se nachází v okrese Hodonín v Jihomoravském kraji. K 1.1.2024 zde žilo 942 obyvatel. Jedná se o menší obec, bez výrazných turistických atraktivit, nicméně její poloha v blízkosti přírodně cenných lokalit by mohla mít potenciál jako zázemí pro návštěvníky okolních oblastí.

5.5.1 Přepis rozhovoru

Rozhovor byl veden 16.4.2025 se starostou obce Ing. Liborem Kolaciou.

Otázka: *Jak vnímáte pojem „udržitelný turismus“ a co si pod ním konkrétně představujete?*

Odpověď: Udržitelný turismus pro mě znamená formu cestovního ruchu, která nezasahuje negativně do každodenního života místních obyvatel.

Otázka: *Jak byste charakterizoval současný stav cestovního ruchu ve vaší obci?*

Otázka: Momentálně je tu turismus spíše okrajový. Naše obec není hlavním cílem turistů, protože tu zatím není tolik atraktivních lokalit, které by je lákaly.

Otázka: *Jaký typ návštěvníků k vám nejčastěji přijíždí?*

Odpověď: Převážně se jedná o příležitostné návštěvníky – cyklisty, turisty nebo lidi, kteří jen projíždí.

Otázka: *Jaké jsou hlavní přínosy a problémy, které turismus přináší vaší obci?*

Odpověď: Zatím nepocitujeme žádné výrazné problémy ani přínosy.

Otázka: *Existují konkrétní opatření k ochraně přírody a kulturního dědictví?*

Odpověď: Zatím nemáme žádné opatření.

Otázka: *Dochází k přetížení určitých lokalit nebo ke znečištění?*

Odpověď: Zatím ne. Díky malé návštěvnosti nedochází k přetížení ani znečištění.

Otázka: *Jaké jsou hlavní nedostatky v infrastruktuře pro turisty ve vaší obci?*

Odpověď: Chybí zde ubytovací kapacity. Do budoucna bychom rádi vybudovali zázemí pro cyklisty – například nabíječky pro elektrokola a místo pro odpočinek.

Otázka: *Existují ve vaší obci ekologické nebo komunitní projekty podporující udržitelný turismus?*

Odpověď: V tuto chvíli žádné specifické projekty zaměřené na udržitelný cestovní ruch nemáme.

Otázka: *Spolupracujete s okolními obcemi nebo CHKO Bílé Karpaty?*

Odpověď: Ano, spolupracujeme například s obcí Lipov na výsadbách zeleně.

Otázka: *Využíváte nějaké dotační programy nebo externí financování?*

Odpověď: Ano, většina projektů je financována z externích zdrojů, často v hodnotě několika stovek tisíc korun, například z programu IROP.

Otázka: *Realizovala nebo realizuje obec projekty na podporu (udržitelného) turismu? Jaká je výše výdajů?*

Odpověď: Zatím se na turismus nezaměřujeme cíleně, ale připravujeme projekt cyklostezky mezi Loukou a Lipovem, která by pomohla propojit region.

Otázka: *Jaké změny by podle vás pomohly k udržitelnému rozvoji turismu ve vaší obci?*

Odpověď: Rozhodně dobudování cyklostezek a lepší propojení s Baťovým kanálem. Také by pomohla lepší propagace regionu.

Otázka: *Jak vnímáte zapojení místních obyvatel?*

Odpověď: Zapojení místních obyvatel vnímám pozitivně.

5.5.2 Shrnutí rozhovoru

Starosta vnímá udržitelný cestovní ruch jako formu cestování, která by neměla narušovat běžný život místních obyvatel. V současné době rozvoj turismu nepovažuje za prioritu, především kvůli absenci turisticky atraktivních míst konkrétně v obci. Turistický ruch je zde spíše okrajový.

Mezi hlavní problémy můžeme zařadit nedostatek vhodné infrastruktury pro cykloturisty, například chybějící zázemí, ubytovací kapacity nebo nabíjecí stanice pro elektrokola. Přínosy plynoucí z turismu obec kvůli nízké úrovni neuvedla žádné.

5.5.3 Dopady turismu na životní prostředí

Vzhledem k nízké míře turismu v obci Louka zatím nedochází k žádným negativním dopadům na životní prostředí. Obec spíše přispívá ve spolupráci s okolními obcemi ke zlepšení krajinného rázu prostřednictvím projektů jako je výsadba zeleně a obnova lučních porostů.

5.5.4 Ekonomické dopady turismu v obci

V současné době turismus neovlivňuje ekonomiku obce negativním ani pozitivním směrem. Podle obce by bylo potřeba propojit lépe cyklotrasy. To by mohlo pomoci zvýšit návštěvnost regionu, a tím přispět k mírnému rozvoji služeb v obci.

6 ZHODNOCENÍ ANALÝZY A INTERPRETACE ZÁVĚRŮ

Cílem praktické části této práce bylo analyzovat pohled vybraných obcí v CHKO Bílé Karpaty na rozvoj udržitelného cestovního ruchu a posoudit jeho potenciální dopady na životní prostředí a ekonomiku těchto obcí formou polostrukturovaných rozhovorů se starosty obcí Tvarožná Lhota, Malá Vrbka, Tasov, Lipov a Louka.

Z pohledu všech oslovených starostů je udržitelný turismus vnímán jako forma cestovního ruchu, která zachovává rovnováhu mezi ochranou přírodních a kulturních hodnot, s respektem k životu místních obyvatel.

Stav cestovního ruchu se mezi jednotlivými obcemi výrazně liší.

Rozhovory ukázaly, že hlavními návštěvníky jsou cykloturisté, turisté mířící do přírody a turisté se zájmem o vinařství. Přínosy turismu vnímají obce zejména v oblasti propagace regionu a vzniku nových pracovních míst. Problematickými oblastmi jsou nedostatečné parkovací kapacity, absence kvalitní infrastruktury pro turisty a také nedostatek ubytovacích míst a služeb, které neodpovídají potřebám turistů.

Obce aktivně realizují opatření na ochranu přírody, například prostřednictvím výsadby zeleně, obnovy krajiny a omezením vjezdu do určitých lokalit. Spolupráci s CHKO Bílé Karpaty, která se podílí na environmentálních projektech, obce považují za efektivní.

Financování projektů spojených s rozvojem turismu je zajišťováno jak z vlastních zdrojů, tak z převážné většiny prostřednictvím dotačních programů, například z prostředků IROP, Jihomoravského kraje nebo agentury na ochranu přírody. Obce si rovněž vyměňují zkušenosti v rámci dobrovolného svazku obcí.

V oblasti budoucího vývoje obce plánují především vybudování nových cyklostezek a propojení těch stávajících, rozvoj informačních center a zvýšenou propagaci regionu. Důležité je pro obce zachování kvality života místních obyvatel a minimalizace negativních dopadů na životní prostředí.

Zapojení místních obyvatel do aktivit spojených s cestovním ruchem obce považují za pozitivní. Místní obyvatelé se aktivně podílejí na organizaci kulturních, sportovních i ekologických akcí.

Tabulka zachycuje, jak jednotlivé obce hodnotí stav své aktuální infrastruktury, a jaké kroky by přispěly k jejímu zlepšení. Hodnocení dostatečnosti turistické infrastruktury bylo staveno na základě následujících kritérií. **Ano** – v obci jsou dostupné základní turistické služby: ubytovací zařízení (penzion, turistická ubytovna), stravovací možnosti (restaurace, hostince), případně další služby jako informační centrum. **Spíše ano** – v obci existují některé služby pro turisty, ale nejsou plně rozvinuté nebo kapacitně dostačující. **Ne** – v obci chybí základní turistické zázemí (žádné ubytování, stravování) infrastruktura není připravena na příliv turistů.

Tabulka 1 Hodnocení turistické infrastruktury

Obec	Dostatečná infrastruktura	Co by pomohlo zlepšit infrastrukturu
Tvarožná Lhota	Spíše ano	Zkvalitnění služeb pro turisty
Malá Vrbka	Spíše ano	Obec aktuálně neeviduje specifické návrhy na zlepšení infrastruktury
Tasov	Spíše ano	Vybudování služeb pro turisty, propojení cyklotras
Lipov	Spíše ano	Více ubytovacích kapacit, propojení cyklotras
Louka	Spíše ano	Zázemí pro cykloturisty, více ubytovacích kapacit, propojení cyklotras

Obce hodnotily svou infrastrukturu jako spíše dostatečnou, tedy s existencí určitých turistických služeb, které však nejsou plně rozvinuty nebo kapacitně postačující. Z rozhovorů se zástupci obcí vyplývá, že si uvědomují prostor pro další zlepšení a rozvoj infrastruktury, zejména v oblasti zvyšování kapacit, rozvoje zázemí pro cykloturisty a lepšího napojení na cyklotrasy.

Následující tabulka shrnuje pohled obcí na vliv cestovního ruchu ve třech oblastech a těmi jsou přínosy, negativa a ekologické aktivity související s turismem. Hodnocení vychází z informací poskytnutých starosty jednotlivých obcí. **Přínosy** – představují pozitivní dopady

cestovního ruchu, jako je ekonomický přínos, propagace obce nebo podpora komunitního života. **Negativa** – zahrnují negativní jevy, které se mohou s rozvojem turismu objevit, např. problémy s parkováním, odpady nebo neregistrovaným ubytováním. **Ekologické aktivity** – označují opatření a projekty obcí, které mají za cíl chránit životní prostředí a udržitelně rozvíjet cestovní ruch, například výsadba zeleně, obnova krajiny nebo budování naučných stezek.

Tabulka 2 Přínosy, negativní dopady a ekologické aktivity obcí spojené s cestovním ruchem

Obec	Přínosy	Negativa	Ekologické aktivity
Tvarožná Lhota	Tvorba pracovních míst	Odpadové hospodářství, parkování a neregistrované ubytování	Výsadba zeleně
Malá Vrbka	Prezentace obce	Žádná významná	Hornácké kosení, obnova krajiny
Tasov	Prezentace obce	Žádná významná	Naučná stezka
Lipov	Povědomí o obci	Problémy spojené s parkováním	Obnova krajiny
Louka	Podpora komunitního života v obci	Žádná významná	Obnova krajiny

Tabulka shrnuje hlavní přínosy, problémy a ekologické aktivity spojené s aktuálním stavem cestovního ruchu, jak je vnímají zástupci jednotlivých obcí. Mezi nejčastěji zmiňované přínosy patří zvýšení povědomí o obci a její prezentace navenek. V některých případech obce poukazují také na tvorbu pracovních míst nebo podporu komunitního života. Negativní dopady turismu nejsou většinou obcí v současnosti vnímány jako zásadní, což souvisí s relativně nízkou intenzitou turistického ruchu v dané oblasti. Výjimkou je obec Tvarožná Lhota, která upozorňuje na problémy s odpadovým hospodářstvím, parkováním a neregistrovaným ubytováním. Ve všech obcích je zároveň patrná snaha o šetrný přístup k životnímu prostředí, a to formou ekologických aktivit, jako je výsadba zeleně, obnova krajiny nebo naučné stezky.

Následující grafy slouží jako doplňkový přehled výdajů na odpadové hospodářství ve vybraných obcích a zvažuje, zda může existovat souvislost mezi výší výdajů a obdobím letní turistické sezóny. Údaje vycházejí z veřejně dostupného systému Monitoringu státní

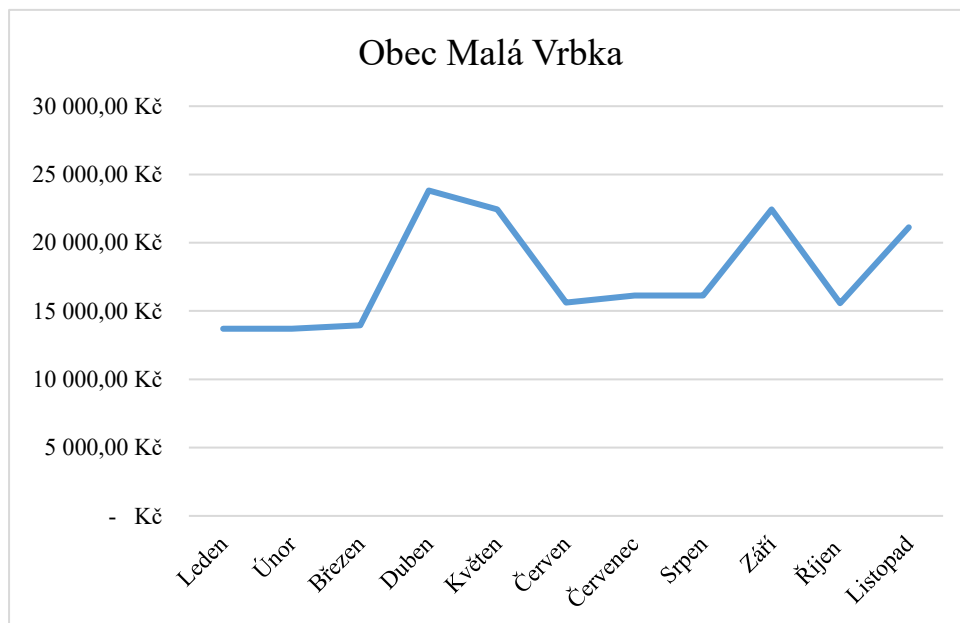
pokladny a zahrnují výhradně položku 3722 – Sběr a svoz komunálních odpadů, která byla použita jednotně pro všechny obce s cílem zajistit srovnatelnost.

Výdaje za měsíc leden a červenec ve výkazech chybí, jelikož v těchto obdobích obce standardně nepošílají výkazy do Monitoringu státní pokladny. Z toho důvodu byly zaznamenané částky za dané dvouměsíční období rozděleny průměrně mezi jednotlivé měsíce. Předkládané grafy je vhodné chápat jako doplňující podklad, který může naznačit určité sezónní výkyvy ve výdajích na odpadové hospodářství a poukázat na jejich možnou souvislost s turistickou aktivitou. Vzhledem k nízké míře cestovního ruchu v jednotlivých obcích a dalším ovlivňujícím faktorům, jako je periodicita fakturace či velikost obce, je však interpretace těchto dat orientační.

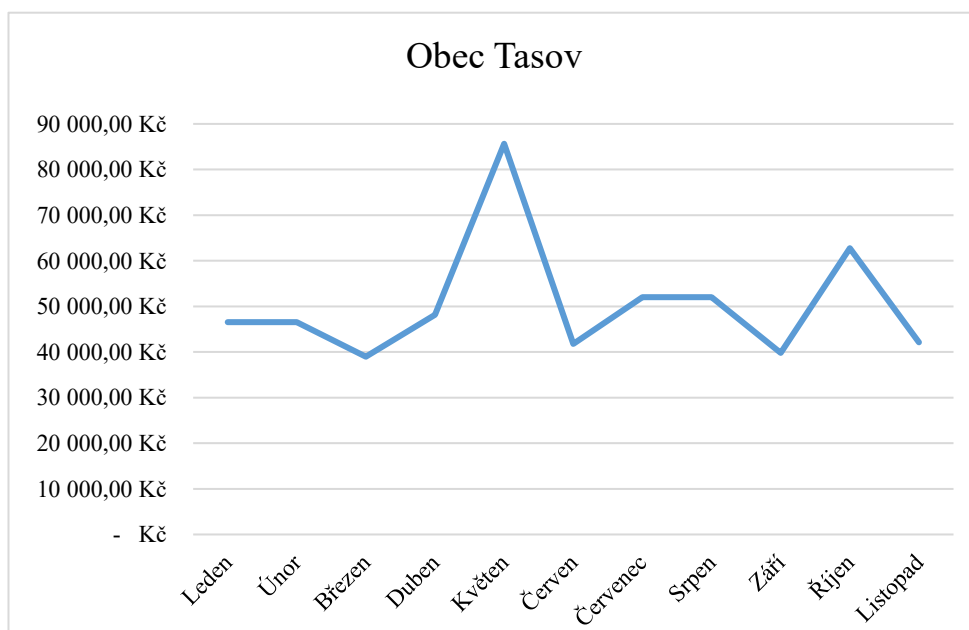
Obrázek 1 Vývoj měsíčních výdajů na odpadové hospodářství ve Tvarožné Lhotě

Nárůst výdajů lze pozorovat v dubnu a září, což může souviset s fakturací sezónních služeb nebo s vyšší produkcí odpadu v důsledku zvýšené návštěvnosti. Výdaje v těchto měsících mohly být ovlivněny také konáním kulturních akcí. Jejich konkrétní dopad však závisí na termínu fakturace.

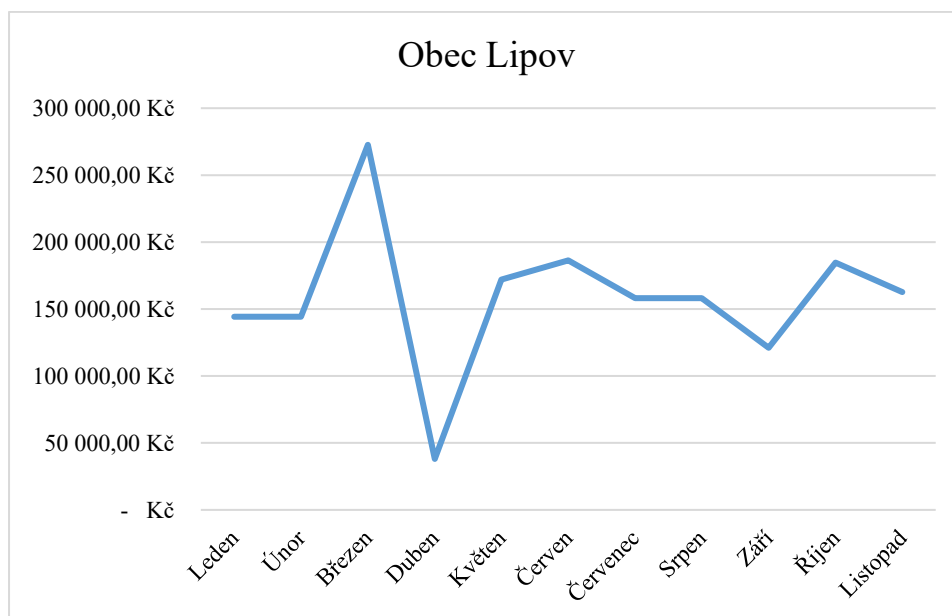
Obrázek 2 Vývoj měsíčních výdajů na odpadové hospodářství v Malé Vrbce

Graf ukazuje mírný výkyv ve výdajích na odpadové hospodářství v průběhu roku, s nárůstem v jarních a podzimních měsících. Letní měsíce zůstávají relativně stabilní, bez výrazného sezónního nárůstu.

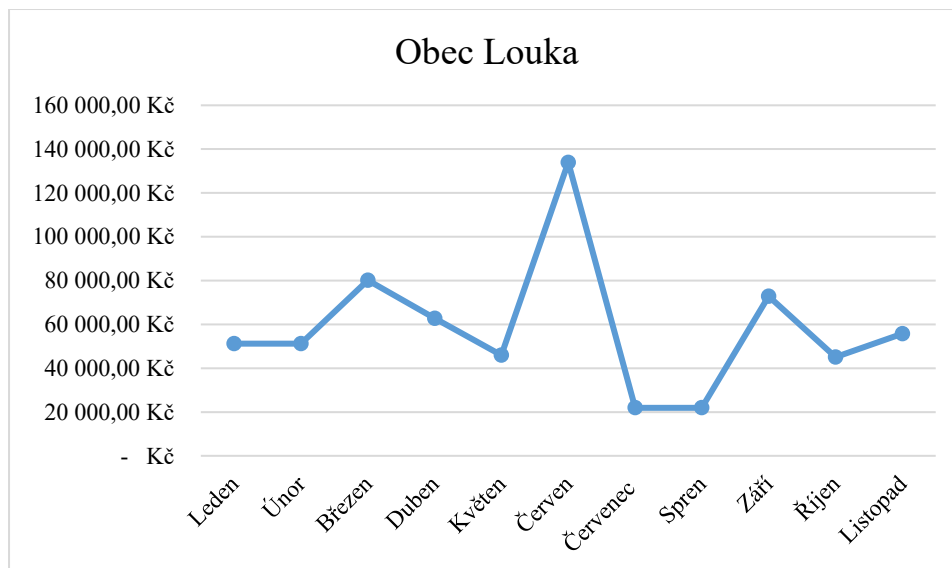
Obrázek 3 Vývoj měsíčních nákladů na odpadové hospodářství v Tasově

Výdaje v obci Tasov nevykazují zřetelnou sezónnost. Nejvyšší náklady byly zaznamenány v květnu a říjnu, zatímco letní období zůstalo relativně vyrovnané. To může souviset s typem fakturace nebo menší turistickou aktivitou. Květnový nárůst mohl být ovlivněn doučtováním výdajů za dubnovou úklidovou akci Uklid'me Česko, říjnový pak náklady spojenými s kulturními akcemi, jako byly Svatováclavské hody v září.

Obrázek 4 Vývoj měsíčních nákladů na odpadové hospodářství v Lipově

Graf pro obec Lipov vykazuje výrazné výkyvy ve výdajích, s prudkým nárůstem v březnu a poklesem v dubnu. Letní měsíce vykazují mírně zvýšené, avšak nestabilní hodnoty, což může být ovlivněno nejen sezónností, ale i způsobem fakturace.

Obrázek 5 Vývoj měsíčních nákladů na odpadové hospodářství v Louce

Zajímavým případem je obec Louka, kde výdajový vrchol je zaznamenán již v červnu. Červenec a srpen jsou výdajově nižší, což může naznačovat předfakturaci služeb ještě před hlavní sezónou nebo nízký turistický ruch. Zvýšené červnové náklady mohly být také ovlivněny kulturními akcemi, které se v obci konaly v květnu.

Grafy zachycují vývoj měsíčních výdajů na odpadové hospodářství v pěti obcích: Tvarožná Lhota, Malá Vrbka, Tasov, Lipov a Louka. Všechna data pocházejí z veřejně dostupných výkazů monitoringu státní pokladny a vztahují se ke kalendářnímu roku 2024.

Zaznamenány jsou skutečně vynaložené náklady podle rozpočtové položky 3722 – Sběr a svoz komunálních odpadů. U měsíce, za které nejsou ve veřejném systému k dispozici samostatné údaje (leden a červenec), byly výdaje uvedené za dvouměsíční období rozděleny na polovinu, aby bylo možné zachovat srovnatelnost mezi jednotlivými měsíci.

Při srovnání mezi jednotlivými obcemi lze pozorovat následující trendy. Tvarožná Lhota vykazuje výrazný nárůst výdajů v létě a na začátku podzimu, což může být způsobeno vyšší produkcí odpadu v důsledku turistického zatížení. Malá Vrbka vykazuje mírné kolísání, bez výraznějšího sezónního výkyvu, a výdaje zůstávají relativně stabilní. Tasov nevykazuje zřetelný sezónní výkyv. Výdaje se mění poměrně nepravidelně a letní období nevykazuje vyšší hodnoty než ostatní měsíce. To může být důsledkem jiného typu smlouvy nebo rozdělení fakturace v čase. Lipov ukazuje výrazné výkyvy, zejména v první polovině roku; letní období není jednoznačně nadprůměrné a vývoj je celkově nepravidelný. V obci Louka je výdajový vrchol v červnu, zatímco červenec a srpen je spíše podprůměrný. Je možné, že letní služby byly fakturovány v předstihu nebo souhrnně za delší období.

Celkově lze konstatovat, že výdaje na odpadové hospodářství nevykazují ve všech obcích jednotný sezónní trend. V některých případech se zvýšené náklady v letních měsících objevují, ale nejedná se o plošný jev. Rozdíly mezi obcemi mohou být způsobeny nejen intenzitou cestovního ruchu, ale také vnitřními účetními pravidly, periodicitou fakturace či rozdílným rozsahem obecních služeb. Grafy tak představují orientační ilustraci možného vlivu sezónnosti.

7 DOPORUČENÍ PRO OBCE

Na základě provedené analýzy rozhovorů se starosty vybraných obcí v oblasti CHKO Bílé Karpaty lze formulovat několik doporučení, která mohou přispět k plánování a realizaci rozvoje udržitelného cestovního ruchu. Cílem těchto doporučení je podpořit rozvoj udržitelného turismu v menších obcích, ale zároveň nepoškodit přírodní a kulturní bohatství.

Z rozhovorů vyplynulo, že turistická infrastruktura v obcích je v současnosti rozvinuta jen částečně. Nejčastěji zmiňovanými oblastmi, kde by zlepšení mohlo přinést pozitivní dopady, jsou ubytovací kapacity, zázemí pro cykloturisty a lepší propojení cyklotras. Přístup obcí k rozvoji udržitelného cestovního ruchu je přitom převážně pozitivní. Mezi vnímané přínosy patří zejména reprezentace obce, posílení komunitního života. Naopak mezi problémy, které s turismem souvisí, byly v některých případech uváděny odpady, omezené parkování a výskyt neregistrovaného ubytování. Následující doporučení reflektují tato zjištění a zároveň zohledňují principy udržitelného rozvoje.

7.1 Zajištění odpovědného odpadového hospodářství

Součástí šetrného turismu je i správné nakládání s odpady. Obce by měly:

- zajišťovat pravidelný úklid a údržbu odpočinkových míst a dalších veřejných prostranství,
- pomocí informačních panelů vést a motivovat návštěvníky k minimalizaci jejich vlastní odpadové stopy.

Udržované a čisté prostředí povede k lepšímu turistickému zážitku, ale také k ochraně přírodních lokalit.

7.2 Edukace turistů

Důležitou součástí udržitelného turismu je správná edukace návštěvníků. Obce by měly:

- instalovat nové a udržovat současné, naučné a informační tabule, které budou informovat o ochraně krajiny a zásadách šetrného chování k přírodě,
- budovat tematické naučné stezky propagující přírodní a kulturní dědictví regionu,

- využívat moderní formy edukace, jako jsou mobilní aplikace a QR kódy, které by odkazovaly na webovou stránku obsahující přehledné a srozumitelné informace o principech udržitelného turismu.

V rámci této práce je vytvořen ukázkový návrh edukačního letáku obsahující QR kód, který by návštěvníky odkazoval na webovou stránku s informacemi o zásadách udržitelného chování v přírodě a další užitečné informace o regionu. Návrh letáku je přiložen v příloze práce.

Níže uvedená tabulka shrnuje orientační náklady spojené s tvorbou těchto edukačních materiálů. Údaje vycházejí z veřejně dostupných online ceníků k roku 2025 a slouží k ilustraci finanční dostupnosti pro obecní rozpočty.

Tabulka 3 Náklady na edukaci turistů svépomocí (vlastní zpracování)

Položka	Popis	Orientační náklady
Tvorba propagačního letáku (vlastní zpracování)	Vlastní grafický návrh	0 Kč
Vygenerování a tisk QR kódů	Tisk A5 (10 ks)	500–800 Kč
Vytvoření webové stránky	Vlastní tvorba webu	0 Kč
Registrace domény		150–200 Kč/rok
Webhosting	V případě, že by bylo potřeba zřídit samostatnou hostingovou službu mimo stávající	500–1000 Kč/rok

Tabulka 4 Náklady na edukaci turistů externí firma (vlastní zpracování)

Položka	Popis	Orientační náklady
Tvorba propagačního letáku (externí grafik)	Profesionální grafické zpracování	1500–3000 Kč
Vygenerování a tisk QR kódů	Tisk A5 (10 ks)	500–800 Kč
Profesionální tvorba webové stránky	Jednoduchý web vytvořený externě	3000–5000 Kč
Registrace domény		150–200 Kč/rok
Webhosting	V případě, že by bylo potřeba zřídit samostatnou hostingovou službu mimo stávající	500–1000 Kč/rok

Realizace projektu vlastními silami představuje výrazně nižší náklady než s pomocí externí firmy. V případě interního zajištění by se náklady pohybovaly v rozmezí 1 150 až 2 000 Kč v prvním roce a 650 až 1 200 Kč za každý následující rok. Pokud by tvorba byla zpracovávána externí firmou, náklady by se pohybovaly v rozmezí 5 650 až 10 000 Kč v prvním roce a 650 až 1200 Kč za každý další rok. Uvedená kalkulace nezahrnuje tvorbu samotného obsahu webové stránky, ale pouze její technické zpracování a provoz.

Součástí návrhu je také vygenerování a tisk QR, které odkazují na webové stránky s informacemi pro návštěvníky. Vzhledem k tomu, že jsou určeny k trvalému venkovnímu umístění, počítá kalkulace s tiskem na trvanlivý materiál (např. plastové tabulky), které jsou odolné vůči vlhkosti a UV záření.

7.3 Podpora místního podnikání

Na základě zjištění doporučuji, aby obce v rámci rozvoje udržitelného cestovního ruchu věnovaly pozornost podpoře místního podnikání. Konkrétní doporučení jsou:

- motivace vzniku a rozvoje drobných podniků zaměřených na ubytování v rodinných penzionech a prodej lokálních a řemeslných produktů,
- vytváření podmínek pro rozvoj služeb s nízkým ekologickým dopadem, jako jsou například cykloservisy, půjčovny kol, nabíjecí stanice na elektrokola,
- podpora tradičních akcí, trhů a slavností.

7.4 Podpora ekologických projektů

Pro zachování krajinného rázu a udržitelnosti je klíčové pokračovat v realizaci ekologických projektů jako jsou:

- výsadba stromů a keřů,
- zadržování vody v krajině,
- obnova krajiny,
- omezení vjezdu motorových vozidel do přírodně cenných lokalit.

Spolupráce se správou CHKO Bílé Karpaty je velmi přínosná a měla by být rozvíjena i nadále při plánování a realizaci ekologických projektů.

Pro podporu cestovního ruchu v menších obcích je důležité rozvíjet základní turistické zázemí. Vhodné je zaměřit se na vybudování potřebné infrastruktury pro návštěvníky, jako jsou například:

- odpočinková místa a přístřešky,
- nabíjecí stanice pro elektrokola,
- hygienické zázemí (toalety, sprchy),
- informační tabule s mapami a zajímavostmi v okolí.

Touto základní infrastrukturou by obce mohly posílit svou roli jako výchozího bodu pro návštěvníky, kteří směřují do okolních přírodních lokalit. Vytvoření kvalitního zázemí přispívá k pravděpodobnosti jejich opakované návštěvy.

7.5 Aktivní využívání dotačních programů

Pro menší obce je rozvoj turismu častokrát velmi finančně náročný. Proto by obce měly:

- aktivně využívat dotačních příležitostí na rozvoj infrastruktury, ekologické opatření a podporu komunitních projektů,
- zaměřit se na dotační programy jako Integrovaný regionální operační program (IROP), Program rozvoje venkova, Operační program Životní prostředí (OPŽP) a programy Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

Získání finančních prostředků z externích zdrojů umožní realizaci projektů i pro obce, které by nebyly schopny financovat tyto projekty z vlastních zdrojů.

7.6 Posilování spolupráce mezi obcemi

Spolupráce mezi obcemi by mohla pomoci k efektivnějšímu a koordinovanému rozvoji cestovního ruchu. Mezi spoluprací bych zařadila:

- sdílení zkušeností dobré praxe,
- propagace regionu jako celku, nikoli pouze jednotlivých obcí či turistických lokalit,
- koordinace společných projektů (propojení cyklotras, tvorba naučných stezek, obnova krajiny).

Větší koordinace a spolupráce přispívá k efektivnějšímu využívání zdrojů, větší viditelnosti regionu a pomáhá lépe využít potenciál území a rozložit turistickou zátěž rovnoměrněji což zabrání přetížení určitých lokalit.

7.7 Propagace regionu

V rámci podpory rozvoje udržitelného cestovního ruchu bych doporučila využít i moderních forem propagace, zejména prostřednictvím digitálních médií a sociálních sítí. Propagace na sociálních sítích a na platformách např. Instagram, Facebook, Tik Tok, umožňuje oslovit širší spektrum návštěvníků a zároveň šířit zásady udržitelného chování v přírodě. Sociální sítě jsou efektivním, nízkonákladovým a k přírodě šetrným nástrojem, který umožňuje budování atraktivity regionu a zároveň edukuje k šetrnému chování v přírodě. Jejich výhodou je mimo jiné možnost oslovování mladších generací, které jsou na těchto platformách nejvíce aktivní. Právě tato skupina může být prostřednictvím digitální komunikace efektivně motivována k udržitelnému způsobu cestování.

Tabulka níže přehledně uvádí orientační náklady spojené se správou sociálních sítí a případnou placenou propagací obsahu. Údaje vycházejí z veřejně dostupných online ceníků k roku 2025 a slouží k ilustraci finanční dostupnosti.

Tabulka 5 Náklady na správu sociálních sítí svépomocí (vlastní zpracování)

Položka	Popis	Orientační náklady
Správa profilu (vlastní správce)	Tvorba a publikování příspěvků	0 Kč (při stávající pracovní náplni zaměstnance obce)
Placená propagace příspěvků (volitelně)	Zvýšení viditelnosti příspěvků	500–1000 Kč/měsíc

Tabulka 6 Náklady na správu sociálních sítí externí firma (vlastní zpracování)

Položka	Popis	Orientační náklady
Profesionální správa sociálních sítí	Externí firma: základní balíček (4-8) příspěvků/ měsíc	2 500 – 5000 Kč/měsíc
Placená propagace příspěvků	Zvýšení viditelnosti příspěvků	500 – 1 000 Kč/měsíc

Pokud by obec zvolila vlastní správu sociálních sítí, jediným volitelným nákladem by byla propagace příspěvků, jejíž roční náklady se pohybují v rozmezí 6000 až 12 000 Kč ročně. V případě, že by správu profilu vykonával stávající zaměstnanec obce, který má na starosti

kulturní a společenské dění v obci, lze tuto činnost zařadit do stávající pracovní náplně bez nutnosti navýšení úvazku či dalších přímých nákladů.

V případě rozhodnutí využít externí firmu pro správu sociálních sítí by se náklady pohybovaly v rozmezí 36 000 až 72 000 Kč ročně.

Z hlediska náročnosti je jako nejjednodušší a nejméně nákladná varianta vhodná vlastní správa profilu stávajícím zaměstnancem obce. Tato možnost je vhodná zejména pro menší obce. Placená propagace představuje pouze mírnou finanční zátěž a může být přizpůsobena rozpočtu. Externí správa přináší možná profesionálnější výstup a nezatěžuje časově obec, ale zároveň znamená větší náklady.

Jako alternativní možnost se nabízí spolupráce více obcí v rámci dobrovolného svazku obcí např. DSO Mikroregion Horňácko. V tomto případě by bylo možné vytvořit jeden společný profil na sociálních sítích, který by sloužil k propagaci celého mikroregionu. Díky sdílené správě sociálních sítí by se snížila jak personální, tak i finanční správa jednotlivých obcí.

Vytvořila jsem ukázkový návrh profilu na sociální síti Instagram s názvem Objev Bílé Karpaty, který by mohl být využíván právě DSO Horňácko pro společnou prezentaci regionu a zároveň sloužit k edukaci návštěvníků o principech udržitelného turismu (viz příloha č.2).

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo analyzovat pohled vybraných obcí na území Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty na rozvoj udržitelného cestovního ruchu, a to z hlediska jeho potenciálních dopadů na životní prostředí a ekonomiku obcí. Na základě polostrukturovaných rozhovorů s vedením pěti vybraných obcí byl zjištěn aktuální stav udržitelného turismu, vnímání jeho přínosů a problémů a přijatá opatření, která obce využívají v oblasti udržitelnosti.

Výsledky rozhovorů ukázaly, že cestovní ruch je obcemi vnímán převážně pozitivně, jako příležitost k propagaci obce, vzniku nových pracovních míst a posílení komunitního života. Zároveň však obce upozorňují na problémy, jako jsou nedostatečná infrastruktura, neregistrované ubytování či neukázněné chování turistů v některých lokalitách.

Stav cestovního ruchu se mezi jednotlivými obcemi liší. Některé obce mají zatím nízkou frekvenci turismu, jiné již čelí problémům, které jsou s turismem spojeny. Přesto všechny zkoumané obce mají opatření související s udržitelností a ochranou přírody, ať už právě jako řešení již vzniklých problémů, nebo jako prevenci. Mezi tato opatření řadím obnovu krajiny, výsadbu zeleně, omezení vjezdu do přírodních lokalit. Obce také považují spolupráci s okolními obcemi a správou CHKO jako efektivní.

Na základě zjištěných poznatků byla v návrhové části doporučena opatření, která reflektují konkrétní potřeby obcí. Pro obce, kde je turistická návštěvnost nízká, bylo navrženo posílení propagace regionu s ohledem na udržitelné principy a podpora místního podnikání. Naopak pro obce s vyšší návštěvností se jako efektivní řešení jeví zavedení edukačních webových stránek, které jsou propojené skrze QR kódy umístěné v přírodě (například na informačních tabulích).

Z výsledků šetření dále vyplývá, že pokud se obce rozhodnou rozvíjet cestovní ruch, mají zájem o jeho udržitelnou formu. Ze strany vedení obcí vnímám snahu o směřování turistického ruchu tak, aby nebyl v rozporu s ochranou přírody.

Vzhledem k jedinečnému přírodnímu bohatství, které Bílé Karpaty představují, je důležité dbát na šetrný rozvoj cestovního ruchu s ohledem na krajinu a komunitu jako dlouhodobý cíl.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

AOPK ČR, Cestovní ruch, c2025. Online. AOPK ČR. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Dostupné z: <https://bilekarpaty.aopk.gov.cz/cestovni-ruch>. [cit. 2025-02-05].

AOPK ČR, Evropské dotační program, c2025. Online. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Dostupné z: <https://dotace.aopk.gov.cz/evropske-dotacni-programy>. [cit. 2025-02-10].

AOPK ČR, Charakteristika oblasti, c2025. Online. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Dostupné z: <https://aopk.gov.cz/web/chko-bile-karpaty/charakteristika-oblasti>. [cit. 2025-02-05].

AOPK ČR, Národní dotační program, c2025. Online. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Dostupné z: <https://dotace.aopk.gov.cz/narodni-dotacni-programy>. [cit. 2025-02-10].

AOPK ČR, Podnebí, c2025. Online. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Dostupné z: <https://aopk.gov.cz/web/chko-bile-karpaty/podnebi>. [cit. 2025-02-05].

AOPK ČR, Rostliny, c2025. Online. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Dostupné z: <https://bilekarpaty.aopk.gov.cz/rostliny>. [cit. 2025-02-05].

AOPK ČR, Vodstvo, c2025. Online. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Dostupné z: <https://aopk.gov.cz/web/chko-bile-karpaty/vodstvo>. [cit. 2025-02-05].

AOPK ČR, Živočichové, c2025. Online. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Dostupné z: <https://aopk.gov.cz/web/chko-bile-karpaty/zivocichove>. [cit. 2025-02-05].

BERÁNEK, Jaromír, 2016. *Ekonomika cestovního ruchu*. Grada. ISBN 978-80-271-9361-5. Dostupné také z: <https://www.bookport.cz/kniha/ekonomika-cestovniho-ruchu-1414/>. [cit. 2025-01-11].

BLAŽEK, Jiří a UHLÍŘ, David, 2020. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. Online. Vydání třetí, přepracované a doplněné. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum. ISBN 978-80-246-4566-7. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/kniha/teorie-regionalniho-rozvoje-nastin-kritika-implikace-7882/>. [cit. 2025-02-05].

ČESKÁ REPUBLIKA, 1992. Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. [online] Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-114> [cit. 10. 2. 2025].

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2024. *Ekonomika cestovního ruchu v roce 2022 znovu nabrala na síle*. Online. 4. března 2024. Dostupné z:

<https://csu.gov.cz/produkty/ekonomika-cestovniho-ruchu-v-roce-2022-znovu-nabrala-na-sile>. [cit. 2025-01-17].

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2024. *Hrubý domácí produkt (HDP) - Metodika*. Online. Český statistický úřad. Dostupné z: https://csu.gov.cz/hruby_domaci_produkty_hdp. [cit. 2025-01-17].

DWYER, Larry, 2020. *Tourism Economics and Policy*. Online. 2. vydání. Channel View Publications. ISBN 9781845417345. Dostupné z: <https://www.perlego.com/book/1344773/tourism-economics-and-policy>. [cit. 2025-04-29].

EPLER WOOD, Megan, 2017. *Sustainable tourism on a finite planet: environmental, business and policy solutions*. Online. Abingdon, Oxon: Routledge. ISBN 9781315439785. Dostupné z: <https://www.perlego.com/book/1508436/sustainable-tourism-on-a-finite-planet-environmental-business-and-policy-solutions>. [cit. 2025-02-05].

HOLEŠINSKÁ, Andrea, 2012. *Destinační management jako nástroj regionální politiky cestovního ruchu*. Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-8171-0. [cit. 2025-01-11].

HUGHES, Michael; PFORR, Christof a WEAVER, David, 2015. *The Practice of Sustainable Tourism Resolving the Paradox*. Online. Routledge. ISBN 9781317749677. Dostupné z: <https://www.perlego.com/book/1642945/the-practice-of-sustainable-tourism-resolving-the-paradox>. [cit. 2025-02-05].

MAIER, Karel, 2012. *Udržitelný rozvoj území*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4198-7.

MMR ČR, c2025. *Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD)*. Online. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Dostupné z: <https://mmr.gov.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/regionalni-rozvoj/clld>. [cit. 2025-04-30].

MMR ČR, c2025. *Koncepce rozvoje venkova*. Online. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Dostupné z: <https://mmr.gov.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/regionalni-rozvoj/koncepce-rozvoje-venkova>. [cit. 2025-04-30].

MMR ČR, c2025. *Regionální akční plán*. Online. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Dostupné z: <https://mmr.gov.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/regionalni-rozvoj/rap>. [cit. 2025-04-30].

MOSE, Ingo, 2016. *Protected Areas and Regional Development in Europe Towards a New Model for the 21st Century*. Online. Routledge. ISBN 9781317074434. Dostupné z:

<https://www.perlego.com/book/1633989/protected-areas-and-regional-development-in-europe-towards-a-new-model-for-the-21st-century>. [cit. 2025-02-05].

OECD, 2024. OECD Tourism Trends and Policies 2024. Online. OECD Publishing. ISBN 978-92-64-69850-5. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.1787/80885d8b-en>. [cit. 2025-04-29].

OCHRANA, František; PAVEL, Jan a MAAYTOVÁ, Alena, 2015. *Veřejné finance: v teorii a praxi*. Online. Grada. ISBN 9788024799483. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/kniha/verejne-finance-1306/>. [cit. 2025-02-06].

Satelitní účet cestovního ruchu (TSA) - Metodika, 2021. Online. Český statistický úřad. Dostupné z: csu.gov.cz/tsa-cmet. [cit. 2025-02-05].

Satelitní účet cestovního ruchu, 2024. Online. Český statistický úřad. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/satelitni-ucet-cestovniho-ruchu?pocet=10&start=0&podskupiny=025&razeni=-datumVydani>. [cit. 2025-01-11].

SCHWARTZHOFFOVÁ, Eva a KOTÍKOVÁ, Halina, 2017. *Cestovní ruch*. Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-5188-6. Dostupné také z: <https://www.bookport.cz/kniha/cestovni-ruch-14119/>. [cit. 2025-01-11].

VEBER, Jaromír a ŠVECOVÁ, Lenka, 2023. *Udržitelnost a udržitelný management*. Grada. ISBN 978-80-271-7063-0. Dostupné také z: <https://www.bookport.cz/kniha/udrzitelnost-a-udrzitelny-management-12344/>. [cit. 2025-01-11].

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Vývoj měsíčních výdajů na odpadové hospodářství ve Tvarožné Lhotě.....	47
Obrázek 2 Vývoj měsíčních výdajů na odpadové hospodářství v Malé Vrbce	48
Obrázek 3 Vývoj měsíčních nákladů na odpadové hospodářství v Tasově.....	48
Obrázek 4 Vývoj měsíčních nákladů na odpadové hospodářství v Lipově.....	49
Obrázek 5 Vývoj měsíčních nákladů na odpadové hospodářství v Louce	49

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Hodnocení turistické infrastruktury	45
Tabulka 2 Přínosy, negativní dopady a ekologické aktivity obcí spojené s cestovním ruchem	46
Tabulka 3 Náklady na edukaci turistů svépomocí (vlastní zpracování)	52
Tabulka 4 Náklady na edukaci turistů externí firma (vlastní zpracování)	52
Tabulka 5 Náklady na správu sociálních sítí svépomocí (vlastní zpracování)	55
Tabulka 6 Náklady na správu sociálních sítí externí firma (vlastní zpracování)	55

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
CSR	Corporate Social Responsibility
ČSÚ	Český statistický úřad
DSO	Dobrovolný svazek obcí
ESG	Environmental, Social and Governance
HDP	Hrubý domácí produkt
CHKO	Chráněná krajinná oblast
MAS	Místní akční skupina
MTB	Mountain bike
Např.	Například
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
QR KÓD	Quick Responce code
TSA	Tourism Satellite Account
UNSD	United Statistic Division
UNWTO	United Nations World Tourism Organization

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Návrh edukativního letáku s QR kódem

Příloha P II: Návrh instagramového profilu propagující udržitelný turismus v CHKO Bílé Karpaty

PŘÍLOHA P I: NÁVRH EDUKATIVNÍHO LETÁKU S QR KÓDEM

CESTUJ UDRŽITELNĚ

*V Bílých
Karpatech*

Staňte se součástí ochrany Bílých Karpat!

Načtěte QR kód a zjistěte, jak cestovat
šetrně a s respektem k přírodě

PŘÍLOHA P II: NÁVRH INSTAGRAMOVÉHO PROFILU PROPAGUJÍCÍ UDRŽITELNÝ TURISMUS V CHKO BÍLÉ KARPATY

